

Castrum Centrum Szentendre Paprikabíró u.
21-23. Házigazda: a Dunakanyar-Pilis
Társaskör

2016. március 25. 18 óra előadás és fórum

***Jogállam: blokkolt jogáalom; a
helyreállítás esélyei***

címmel bevezető előadást mond:

Kolláth György alkotmányjogász

www.kollath.com

/a bevezető előadás olvasható már ezen a honlapon/

Életút, már skalpolt portréval

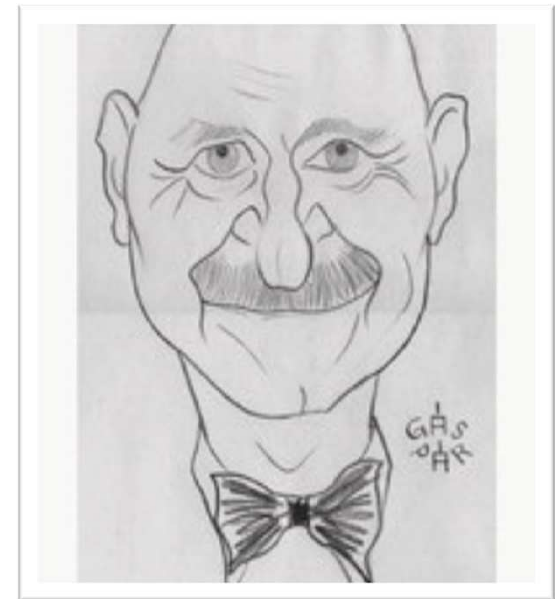
Kolláth György Béla: szolnoki születésű, budapesti ex-ügyvéd, közigazgatási és alkotmányjogász. Szolnok: 1965 a Verseghy Ferenc Gimnáziumban kitűnő érettségi 1971: a szegedi JATE Jogi Karán summa (Uni)cum laude diploma. Szakvizsgázott. 2014 nyarától nyugdíjasként is közjogi óraadó.

Pálya: tanácsi dolgozó, minisztertanácsi főosztályvezető-helyettes, minisztériumok törvényelőkészítő főosztályvezetője, miniszteri biztos, közben egyesület-kutató, jogoktató, kormányhivatali főtanácsadó, prevenciószintézet helyettes vezetője, 2000. óta 2104 nyaráig volt ügyvéd. Alkotmány-, közigazgatási, média- és sportjogot, általános jogot oktat(ott) egyetemeken, ill. főiskolán, az ELTE és a TF c. docense. Nyugdíjba vonulás óta kivételesen vállal közszereplést: ATV, Klubrádió, Népszabadság. Hobby: mindenféle sport, filmek, rádiózás. Ex-klubrádiós, ill. -Pacsirta rádiós szerkesztő-műsorvezető.

Kutatási terület: emberi jogok, államszervezet, civil társadalom és közhatalom, alkotmányos intézmények, közigazgatás, sportjog, médiajog, továbbá *humor a jog mindennapjaiban*.

Önállóan kimunkált, főbb törvényjavaslatok: állami kárfelelősség, kisajátítási jog, egyesületi jog, nemdohányzók védelme, kamarai jog, családi mediáció, sportbiztonság, kisebbségek választása, a prostitúció állami kezelése témaköreiben.

A **Marton Frigyes Emlékdíj birtokosa a közéleti humor** kategóriában. Jászladány díszpolgára. Ex-sportkuratóriumi elnök.

Erdemi bevezető

2,5 éve Szentendrén az alkotmányjog/választójog problémáiról beszélgettünk. Anyaga megtalálható a honlapomon; a mai előadás sűrítettje is. E nyitottság vonatkozik mindenre, ami nem primer politikai, hanem közjogi kér(d)és. Közszerplésem a jog koordináta rendszerén belül mozog. Amíg egyetemen oktathat(ok), politikai véleményt nem közlök: tudván, persze, hogy a közjog, a politika s a politológia egymás határterülete, kölcsönhatása is. Önmagában a jogi háttér tág, érdekes, szó szerint „törvényszerű” lehetne: ezért örült krízis mindaz, ami ebből botránnyosan kumulálódva rajtunk ül. A jog nem steril: **a politikai akaratképzés közhatalmi eszköze**, lenyomata. Élni, s visszaélni vele egyaránt mód van; bár önkényesen tilos volna. **Kulcsfogalom ma: state capture, vagyis az állam foglyul ejtése. Ez a fősodor 2016 Magyarországon;** jogi okfejtést adni erre figyelemmel kell. Az analízist szemléltetésekkel színesítem; s fogcsikorgatóan nevetséges képekkel is illusztrálom. Sírnivaló ez-az, ám kollektív önsajnáltatás helyett merjük kicikizni a bűnös hibákat; tegyük nevetségessé, törékennyé, történelmi selejtté napjaink barbárságait, jogtiprásait. Ha közben okokra is rávilágítunk, már nem ördögtől való, nem örökérvényű a rom(bo)lás; sőt előtűnhet az alkotmányos rekonstrukció pár elve, eleme. Forgatókönyv nincs, pár sarokpont felrajzolható. **Az Alaptörvény (AT) nem főmenü ma; újrahaznosíthatatlan melléktermék.** Mint az évekig hordo(ztato)tt kokárda; ótvár március 15 méltóságán. **4 kulcsmondat** azért: 1) Nem volt szükség 11-ben alkotmányozni, s azt megtenni így kár, hiba volt. 2) Tartalma jobbra visszalépés 89-hez képest; önfelmentő államcélok, lapos kinyilatkozások törtek elő. 3) Pártos, ideologikus túlzásai kezelhetetlenek; hamisan múltba-révedők. 4) Az AT-módosítások zömmel erőszakosak, reváns-ízűek, bornírtak, kriminálisak. Így az **AT kamu sorvezető, nem a joguralom kiskatéja. A jogállamiságról szólok** politikailag semleges, „értékrendi” megközelítésben. Bonmot: *jogállamban nem lehet(ne) ilyet csinálni.* (Re)kontra, de hát nincs is már jogállam?! Ugyanígy: **demokrácia ez még? Mi a fair válasz? L.: bothasonlat!** Többféle **modellje van mindkettőnek:** hová fér be a miénk? **Közjog, civiljog: mindegy?** Vannak-e kellő fogalmak, biztos kontúrok, a hitelesítő **szempontok, kritériumok?** És, ha **nincs fair diagnózis, miből lenne jó terápia?** L.: Klubrádió eklektikus ötletrohama: Mi a teendő? 2-3 nívós kivétellel, előhossa ki-ki a maga nünükéjét, resztlijét. **Helyreállítjuk** az európai, **uniós karakterű, demokratikus jogállamiságot!** **Miből, mikor, hogyan?** Sok az üres, lájtos, naiv, kiegyezésses, radikális és rejtett stb. opció (A-B-C-terv)?! **Főként: bojkott vagy nem bojkott; @evolúció, békés út vagy karcos kikényszerítés** lesz-e? **Létezhet-e cél eszközök, esélyek, oda vezető, garanciákkal övezett utak, kihívások nélkül:** s vajon **a cél egy ízben (?) szentesítheti-e az eszközét?** Jogi dilemmákról szólok; keserű derűvel. *Példabeszéd:* 1. Az erdőben a róka elragadja a kisnyulakat, panasz a bölcs bagolynál, mit kéne tenni? Változzatok sündisznóvá! Jó-jó, de hogyan?! Hát, ez a ti dolgotok, én csak stratégiai célokat adhatok. 2. Légies vicc: egy pasit lelöknek a 100 emeletes ház tetejéről, 10 emeletenként nyugtatgatja megát: eddig még nincsen baj, eddig még...Repülni könnyű, hát(ra) landolni?

Miféle diagnózis és terápia: állam és jog?

Kihívás: dupla minősítési zűrzavar. **I.Diagnóziként** az étlap: a maffiaállam paradoxona; az Unió 1. fasiszta állama; szélsőséges, tarthatatlan, kamu NER, a 2/3-ad antidemokratikus fülkeforradalma; orbáni autokrácia, vadkeleti, bár még erőszakmentes, Patyomkin-fal karakterű zsarnokság, önkényuralom, irányított ill. féldemokrácia, demokratúra, illiberális állam(eszmény), totális központosítással kiherélt jogállam; valódi alkotmány helyén Orbán-pátens, formális, uniós jogi kirakat-berendezkedés, a Közösség bomlasztója és bomlásterméke; a totális alapjogtiprás, illetve a rendeleti kormányzás előszobája, s végül, bár nem utolsó sorban probléma-megoldó, közjót szolgáló kormányzás helyén a pillanat kommunikációs uralásának hamis, tolvaj, korrupt gépezete. **II.Mik az alkotmányos helyreállítás válfajai:** 2018-ban választási úton alkotmányos forradalom, békés, vértelen rezsimcsere; majd kvázi Moncloa-paktum itthon is, avagy a 89 őszi rendszerváltást előkészítő tárgyalások reinkarnációja, a NER jogállami (?) leváltása, a 89-es alkotmány vagy annak szolid mutációja visszahozása; Orbán nélküli nemzeti egység, minimum és összefogás, 1867-es stílusú kiegyezés parlamentáris keretekkel, módokkal, elszámoltatás és felelősségre vonás A la Jobbik, vagy csak lájtosan, illetve éppen hogy román, olasz módra; rendkívüli intézményekkel és intézkedésekkel, semmi szabad elvonulás a szajréval vagy a nélkül; revolúció avagy evolúció. Ha forradalom, akkor miből, mennyire gyökeresen, milyen végcéllal és végponttal; bársonyosan vagy radikálisan? Ha megrázkódtatás nélküli mód kell, akkor az vajon hány fázisban, s miféle garanciákkal, milyen közgazdasági, társadalmi és külhoni feltételekkel, kihatásokkal menne? Mindehhez kell-e egyáltalán bármikor, bármiféle **bojkott**; kicsi vagy **általános sztrájkból kinövő** teljes körű? Mik mindennek a már ma is elkésett előfeltételei; civil és/vagy pártjellegű összefüggései; személyi konstellációi? Legfőképpen mi a realitása a bárminemű rezsim-cserének a mai hatalom bebetonozódása; kompromisszum-képtelensége és erőszakos agressziója terén, idején?! Közjog: mivel van teli a kezünk és a szánk; avagy miféle megalapozás és előkészítés társulhat időben mindehhez? Jogásként: a maffiaállam felelős, konzekvens lebontásánál kevesebb cél és mód nem elég; ám **lázas, felkelés**, szabadságharc és külső beavatkozás **nélküli forradalom** **kellhet**. Idézem: „**az ország politikai, gazdasági rendszerének és társadalmának gyökeres átalakítása**” **elkerülhetetlen**, mely 2-3 fázisban mehet végbe; s melynek a végén népszavazással megerősített új alkotmány jön, a 89-es értékek modern XXI. századi képében. **Különben? Unortodox, ellenségeskedő, elszigetelt, barát(ság)talán perifériás** Magyarország **marad, sőt!** Ok? De facto (miniszter)elnöki rendszer; egy primitív, avított, zsarnoki, paternalista és összjátékra, alkotmányos értékekre, garanciákra mit sem adó változat. Megreformálhatatlan, konszolidációra, belső jobbításra esélytelen; kirekesztő, álságos, nincs benne pozitív hajtóerő. Fejlődésre, önkorrekcióna képtelen; ám rövid-, középtávú túlélésre a világ(gazdasági) helyzet, az Unió, az MNB még ad forrást. Érték a stabilitás, még ha ilyen is. Büne-baja: logikája kizárólag hatalmi: de uralni és igazgatni, kormányozni nem ugyanaz. Beletörödni? Nem! Lásd: a 12 pont közjogi ajánlást. **I. és II.: tessék választani!**

45 perces előhang; államrezon, jog, tréfa

4 fejezet jön, egymást is metsző módon: A) a közhatalmi állam és jog aranyszabálya, v.s. annak honi torzója; alapvető, manifesztálódott műhibája. B) ellenpólusként a jogállamiság 21 ismérve, C) a kiemelt ősbűn: a 2/3-os minősített többség (félre)értelmezése, D) a közjogi helyreállítás pár sarokköve, a „hogyan”-ra is tekintettel. **A) Start-axióma: az alkotmányos, jogállami demokráciák garanciája: alfája és ómegája az intézmények elsődlegessége, kölcsönös, jóhiszemű együttműködése, fair hatalommegosztása, s vele a személyi önkény kiiktatása. Ez objektív ismérv, még ha országoként történelmi és egyéb okból változatos módokon is jut érvényre. Így az intézményes berendezkedés konstans, amit ugyan a választási eredmény, a világhelyzet, a modernizáció moderálhat, de tönkre nem tehetné egy szubjektív vonzat, egy „elnök” önérdéke, világképe, túlsúlyos szerepe. Mindez ma itthon torz tekintélyelvűség, dacos egocentrikus, személyi erőnkultusz formájában vissz szakadékbá. Külső, belső kontroll nélküli vágy-kivetítés folyik; jön vele fentről lefelé kumulálódó tehetségtelenség, a gög és a drill versenyképtelensége, nagyszájúság, mögötte kisstílűség, félműveltség. Így a gög zöme a kürtre jut, a döntések súlypontja a kapzsiság, az önérdék, élesztője a hozzá nem értés, az utálata mindannak, ami különb. Nagytotál-kép: örültek irányítják, megszállottak szépítgetik, sunyik mentegetik e bolondokházát mind államvezetési, mind jogi tekintetben. A kín adta tréfa jel(lem)ez: kérdezik pl. az egyik alelnököt, hogy a maguk pártcsaládjában hányan szenvednek alkotmányos pszichózisban, téveszme által? Válasz: senki nem szenved, mindenki nagyon élvezi. Túl a tréfán: hetente előtör leplezetlenül a lelkiismeret, a lelki egészség megrendülése, a tobzódó megszállottság, az elkárhozó lélek abszurditása, a „csakazértis” kóros kirohanása, pusztítása és nonszensz „építkezése”. A trend az égő Róma felett a lantját pengető Nérót idézi. Gondoljunk az „ünnepi” beszédekre!**

Jogéletünk bakancs-miliója

Következik **10** pontba foglalt megfigyelés: tény, ok és trend az ország jogi közállapotáról.

1) Itthon talán sosem látott erózió, minőségi zuhanás, szakmai kilúgozás történt és folyik 6 éve. Az ezredforduló táján, naiv derűvel, a XXI. század jogi kihívásairól Sütő Andrást idéztem: *A törvény igazsága általános és hozzávetőleges, mint a katonabakancs.* Boldogságos S.A., boldog békeidők! Mi lett belőle? *Általános:* (megalapozott, nem percértékű, kiterjedt, valódi megoldásra vezető norma); helyette keveseknek kedvező vagy ártó egyedi. *Hozzávetőleges:* immár nincs többféle, adekvát polgári méret: X-nek egyedi úri szabóság; a plebs-nek kényszer-zubbony típusú rendezés lett. *A bakancs-stílusjegy oké. Igazság és annak fair szolgáltatása helyén gyakorta formális jog-szolgálat. Törvényes mindaz, amire törvényt hoztak?* Úgy adnak, hogy elvesznek: X földet, trafikot, állást, kap; sok csóró idegrohamot. A jog és az állam-rezon „megújítása” a politika ágyasa: úgy is bánnak vele, mit egy cédával. Ki se fizetik?! *Bon mot / Mark Twain-től való/ ha a kabinet ülészik, senki vagyona nincs biztonságban.* Állítom, nem a sok munka okozta egyedi, véletlen és vétlen hiba a túlnyomó, hanem jogi alapértékek semmibe vétele a fő ok, mely tudottan iktat ki, kerül meg szakmai determinánsokat. Döntő kritériuma volna a jognak pl. az *érvényesség*: ám a norma-alkotás elemi szabályainak a mellőzése százával szüli a közjogi érvénytelenséget. Az a különbség közhatalmilag a *jogalkotás és a jogalkalmazás* között, hogy előbbi általános, utóbbi egyedi. Kivéve immár 100 fölött hazánkat. Ugyanez volna az ún. *ismételtség, a normativitás* kritériuma is, azaz a szabály nem a múltnak, nem is a folyamatos jelennek, hanem a közeli és távoli jövőnek szól. Itthon mégsem: a hibás norma a múltat nem kezelheti, a jelent nem (jól) ismeri, a jövőt nem szolgálja, s ha nem válik be, zágson. Ugyanígy bírálni kéne a *szankcionálás és a kölcsönösség (jogok, kötelezettségek fair kapcsolata, egyensúlya)* műhibáit; akkor is, ha mindezekért senki nem felel.

Tűz van, babám! Faltól falig?

2)Gya(ko)rló jogéletünk **a század kihívásaival (globalizáció, külhoni, uniós jogi illeszkedések, biztonság vs. emberi jogok, harmadik generációs és innovációs jogok előretörése stb.) értőn foglalkozni sem hajlandó.** Még nagyobb baj, teherterhelés és botránykő az ún. **„migrációs törvénykezés”**; ami nem az, aminek titulálják, láttatják. Közjogilag egyik szélsőséges megközelítés sem korrekt: törvényességre, humánusra, nemzetközi jogkövetésre, józan mértékre és észre, valamint kooperációra és fair monitoringra egyaránt szükség (lett) volna. A kerítés vagy korlátlan mozgásszabadság dilemmája hamis és ésszerűtlen; itt a differenciált és multiszektorális megoldás-keresés lett volna megfelelő: idő, erő, közös mód, menet közbeni igazítás adott volna és még megkövetelhet értő cselekvést. Az **egyéb jogalkotás (is)** csípőből önti a felszínes, demagóg, semmivel sem alátámasztott, hatósági ízű, szankció-központú regulákat. Kriminális közéletünket az állandó „bétékázás” a végletekig kriminalizálja. Jogpolitika hamisan, értékrendtől mentesen, csak pártpolitikai és kommunikációs igénnyel mutatkozik. Stratégia helyett alkalmi, önértékesítő, párttaktika szab meg évtizedekre szóló közügyeket: (pl. önkormányzati kiüresítés). Drámai a visszaesés elvi, morális, szakmai és minőségi tekintetben – a jobb jogi karok I-II. évfolyamához képest is. *Angol eredetű bon mot: oltsd el a régi tüzet, hogy újat gyújthass.* Nem megy: már a tűzoltásnál is előbbre való a folytonos (háborús) gyújtogatás. A közhatalom birtokosai a büszke, vak ló bátorságával *elmennek a falig. Falra mi mászunk tőlük, miattuk.*

Drága (nem) jó maszek manufaktúra

3)Rendesen, normálisan *a jog a társadalom-tudományok matematikája*. Egy jó jogszabály olyan tiszta, mint egy matek képlet: egy fölösleges vessző sincs benne. Fényévnyire távolod(t)unk ettől immár az alaptörvény okán és nyomán is. Nem értük még a gödör aljára. A minisztériumok (jogi) szakapparátusa lebénult, a bizalmatlanság fojtogató. Külső kegyencek, baráti ügyvédi irodák eredményelvű felelősség nélkül, drága manufaktúrában, néha kilóra hozzák-viszik a normákat. *Bon mot: foga(da)tlan prókátorok éber kómában fabrikálják a §-tengert.* Olykor pironkodnak egy kicsit, aztán passzolnak. Felelősség alkotmányértésért, uniós jogsértésért sem kint, sem bent nincsen. Még viccelni is szokás: amit elszúrt a buta és öntelt politika, azt úgyis a jogászoknak kell úgy-ahogy helyrehozni; néha csak látszat-értékűen, mint mikor a sporthorgász lábmosó lavórban pecázva mímeli, hogy süllőt fog. Ami építész szúr el, azt malterrel, amit gépész, azt zománccal, amit orvos, azt humusszal, amit politikus, azt §-sal fedik el. *Otto von Bismarck*: minden magyar egy jogász és egy huszár keveréke; ugyanő, más vonatkozásban: csak az ökör következetes. Nálunk tényleg elmehet a kisvasút Bicskéig; kardunk rozsdás, rossz dumákkal vívunk; a csákó papírból van és kínai termék; rendre átesünk a ló túloldalára; már nem beszélünk németül sem, és a történelmi tudat elakad, lezárul 1939-nél.

Egy a tízhez; borsópélda

4)Az **értékelvű alkotmányosság, a demokratikus jogállamiság, s az uniós jogi megfeleléség** szempontjából katasztrófa-sújtott területté váltunk. A „nem szokványos jogi kultúránk” láttán eltorzult arccal fogják a fejüket külhoni barátaink, kollégáink. A jogállamiság - a törvények uralma – kivételes minőségű, európai ill. világszínvonalú, ám azóta a parlament által tollvonással kiiktatott válfajait, belső összetevőit, mércéit az AB 2 évtized alatt kimunkálta. Ezek nívója, kritérium értéke és megkerülhetetlen kihatása folytán róluk külön pont szól. Már itt jelezni kell: egyiküknél sincs fejlődés 2010 II. féléve óta, rohamos roml(bol)ásuk tény, napi politikai trend és igény. *Bon mot: az ész pesszimista, az akarat optimista. Arányuk (miként a jogállamiság ténye és igénye terén is) kb. 1:10-hez.*

5)**Sem kiérlelt, valós államfilozófia, sem garanciát jelentő, eurokonform jogfilozófia, sem ezekkel szinkronban lévő szakpolitika nem készül.** Ezek nélkül: évtizedekre szóló húzóerő híján, sőt korrekt diagnózis, reális koncepció nélkül „ország-megújítani”, ám még inkább és egyre jobban 1939-ig visszamenni hazardírozás. Erős Európa, erős honi állam mint szlogen tarol: tartalma, mélységelessége nincsen. Mitől erős egy rendszer: vagy a szuronyok er(d)ejétől vagy a társadalmi legitimációjától. Sem ez, sem az - itthon. Pozitív állami karakter helyett közöny, kivárás, félrenézés, esélyvesztés, forrás-kivonás megy. Társadalom-szervező elv 3 lehet: *demokratikus jogállamiság, felsőbbbségi diktatúra, káoszba hajló anarchia. Mintha egyszerre mindhárom érvényesülne.* Irányított demokrácia, centrális erőter, krízis-lépések, „védelmi” populizmusok: a hatalom hibás, hiányos felkészültségét, szóinflációba menekülő munkakultúráját, rossz reflexeit, netán bosszúvágyát és ártó szándékait fémjelzik. Más kérdés, hogy/ha **önmaguk legjobb formáját, képességeik maximumát nyújtják.** Alkalmasint igen. *Bon mot: Nem tetszik, hát nézd a jó oldalát! Borsószik a hátad, legalább lesz mit a falra hányni.*

Futball+háború Európa szívében?

6) **Alaptörvény: minta, érték nélkül. Életbe lépett, bár halva született.** 3 megjegyzés: **A)** Alkotmánytól lepukkantunk felcsútmányig; Orbán-pátens született, az (egyed)uralkodó minden törvényt lerontó általános parancsa; amit alkotója sem tisztel. Kifejezések is árulkodók: 2012-ig is alaptörvénynek is tekintette magát a rendszerváltó alkotmány, az új, elnevezésbeli váltás, mint értékrendi módosulás tehát kamu. **B)** A 89-es köztársasági alkotmányban nem volt nevesítve a hatalommegosztás, de intézményesítve, és az AB-törvénybe foglalva igen. Tartalmát és összefüggéseit az AB szépen megszabta. Jellemző trükk: 2012-től a szó az AT-be belekerült, de valós érdeme, garanciája eltűnt a független intézmények, posztok megszállásával, leépítésével, ártó megrendszabályozásával. Teli vagyunk ilyen és hasonló justizmordokkal. Strasbourgi duma: *a magyarok karikás ostorral csinálnak, váltanak alkotmányt.* Honi bon mot: *az Alkotmánybíróság roskatag bástyája leégett, majd megszállt huszárlaktanya lett.* **C)** Az Alaptörvény miliője: egy ország mehet tönkre abban, hogy az alkotmányos demokráciát futball-ütközetnek nézik. Felcsút kihív(hat)ná a Barca-t? Világválogatottnak képzelet magát az alumni honi NBII! Ezért átírja önzön, játék közben a szabályokat, megpulykázza a stáblistát. Győzhet? Ez a honi fair play másban is?! Web-idézet /nol 2011.11.05./: „kifejezetten irritál, amikor ...-t elkönnyeljük focistaként, játszottam ellene többször is, ügyetlen kecskebéka volt, darabos mozgással törte a labdát, kanyarodott mint a csuklósbusz, és összességében egy középszerű, lassú, képzetlen labdarúgó volt.” Igaz? Ki tudja. Nem a név a fontos, hanem a nívó és az attitűd. Alapos, hiteles magabiztosságnak, arányérzéknek, alázatnak, józan helyzet- és önértékelésnek, demokratikus elkötelezettségnek, konszolidációnak tere-esélye így semmi. A szabálytisztelő sportember ilyen? Mert találsz egy boksz-kesztyűt, még nem hívhatod ki Erdei Zsoltot.

Fújt a bíró!

7) Amilyen az állam s annak joga, olyan ezek (együtt)működése, kölcsönhatása ; a jogi kultúra leépülése kihat a mindennapokra. Kevésbé ment generálisan tönkre, sok jó mégse szólhat a jogalkalmazásról sem. A széttartó, krízisről krízisre bukducsoló, mind több és nagyobb hibát keletkeztető tendencia gyorsul, mélyül. A biztonság, a jogegység és a jogegyenlőség, a törvény előtti egyenlőség, a bírói függetlenség, a fair eljárás normája, a komplex joguralom a hétköznapokban is gyakran alul marad. Politika közeli ügy ítélete: 1, X, 2. Amit kikezd a pártos jogalkotás, a végletekig leronthat a megrendült, ostromlott igazságszolgáltatás. Negatív áttörés még nincs, de mind több hajszálrepedés, részrehajló verdikt, üres végzés már van. A jogi viták fenevadak végső küzdelmét modellezik. Bíró panasza rímel rá szűk baráti körben: *amit velünk csináltak, az olyan, mintha Overdose-t nyugdíjba, majd szántani küldték volna. Az ügyészség szakmailag mállik szét*; lebeg, mint Mohamed koporsója; felelőssége eltűnt. A rendőrség politikai béklyóban. Az 1-2 napos törvényalkotás közjogi műhiba, e megoldás kontra-produktív. Elvben a hatóságnak mindenki alárendeltje, de épp ezért senki, sose lehetne a kiszolgáltatottja. Mindinkább az. Az elvben évtizedekre szóló reform-törvények úgy pörögnek ki, ahogy a kakukk készül fészket rekvirálni; ill. a vevő egyszerre vesz zongorát és baltát is hozzá. Szétválík a szó és tett; nagyobb számban gyűlnek a ki nem kényszerített hibák, mint a kellő megoldások, *ránk fog dőlni az egész. Megrengetni külhoni behatás vagy honi népmozgalmak kumulációja fogja.* „A reformok működnek”? Frászt! Közhatalmi jellegében is ez az ország olyan autó, mely 180-nal rohan a 4-esen, az utat csak a visszapillantó tükörből nézi; a kocsit lopott; műszaki állapota a riasztó; a jogsí lejár; a biztosítás elmaradt; a rokkártya hamis; a fék kopott; a pilóta bódult; az utat múlt századi kátyú övezi; a traffipax bozót mögül mér.

Tanuljunk Bibótól!

8) Okokról, okozatról, realitásokról, szabad(ság)ról és tilosról, **morális minimumokról** ritka a tiszta beszéd. Sokan eljutnak már oda, hogy „anyám, én nem ilyen lovat akartam”; bánják pl. a 2/3 istenítését. Csalódtak a közpolitika bornírtsága, nivótlansága, hozzá nem értése miatt. **Előre látható volt! Nem ugyanaz** bármiről 3 ütős, sértő, lekezelő mondatot mondani, mint X,Y,Z problémát, közügyet értően rendbe rakni. Magyarország 25 éve egy mondatban: az egyik győzni, a másik kormányozni képtelen. Időnként cserélnek, de az axióma marad. Ráadásul, egyes szakma(köz)i oldalakon, műhelyekben **dívik az áldozat okolása**. Lekezelő, pikírt megjegyzés, fölényeskedő beszólás a jussa számos felvetésnek, kezdeményezésnek: hát maguk meg mit akarnak ezzel-azzal; úgyszincs rá esélyük?! Meg kellene érteni: a jogszerű és a jogellenes, a fair és a tisztességtelen, a lehetséges és az esélytelen, a jó és a rossz nem csereszabatos, ezek önkényes kombinációja ártó és lefegyverző is lehet. Az, hogy X oldal nem torolja meg a bírálót; félni a másiktól kell és lehet, nem érv alávaló tettekhez. Nem minden dolog tisztességes, amit szabad megtenni. Viszont tudatosítandó, hogy abszurd végünk lesz, ha a természet, a gazdaság, a társadalom törvénye(szerűsége)it a jog normája voluntarista módon legyőzni szeretné. Csak veszíthetünk; kár külhoni precedensekkel, példákkal, rendre hamisan, nem adekvát módon előhozakodni. Nem sportszerű elragadtatottan, ugyanakkor értékmentesen dicsőíteni azt a szándékoltan hamis, „lopós”, aljas, becstelen húzást, ami bár erősen (vissz)hangzik, de etikátlan, parasztvakító, céljában és eredményében ártalmas, kártékony. Erre való közérdek nincs. Tanuljunk Bibótól!

Bukás, távozás, mint rekonstrukciós előfeltétel

9) A **helyreállítás startbeli tényhelyzetéről, kiinduló pontjairól, lépéssoráról és időrendjéről**, háttérbeli és környezeti összefüggéseiről; mindezek esélyeiről, feltételeiről, alternatívákról kvázi REFORMSZÖVETSÉG-i mélységű, minőségű **állapotfelvétel, megalapozás, tézissor, feltétel-rendelés, pozitív és krízis-variáns és adekvát metodika kell(ene) mielőbb**. Ez nem egy személy agyszüleménye: mindezzel én sem rendelkezem. Nemigen vannak ilyenek más(ok)nál sem: a legtöbb javaslat, elgondolás **mindjárt konkrét megoldás ajánlással indít**. Ha az előbbiekre, s azok társadalmi fogadtatásának lélektani **előkészítésére nincs készség és kapacitás**, az nagy baj, túlzott kockázat: de még akkor is legalább evidens lépés-sorbelt és időbeli rangsort kéne – jogi, intézményes tekintetben is - megállapítani. Mi valós közügy, mi illúzió, hol és hogyan lehet a közállapotokat rendezni?! *Játék: A-premissza: egy slukkra visszaállítani a jogállamot kb. olyan, mint az omlettből a friss tojást rekonstruálni. Lehetetlen. B-premissza: az előbbinél enyhébb a kín: kb. olyan, mint a hátrafelé repülő gép, vagy Erős Pistát a tubusba visszagyömöszölni. Nem kizárt, de feltételes, időigényes és rém nehéz, sebészi pontosságú műveleteket is megkíván. C-opció: a Dzsinn a palackba visszaterelhető, de nem bárki képes és kész rá, bárkinek el sem hinné(n)k: makro-nézőpontú, válságmenedzselő kulcsszemélyiség nélkül, 4-5 fős (?!), pártközi triumvirátussal ez esélytelen. Szerintem nem lehet más a **startbázis, mint az Orbán kormány bukása, s az attól netán eltérő távozása**; és vele a NER eltűnése. Ez, s pláne ennek útja-módja egyelőre spekulatív „jövőbelátás”: remélt bekövetkezte **akár 5-6 variációban is** elképzelhető. Futball-főmuftivá avanzsálás, pszichikai katasztrófa, párton belüli tarthatatlanság; oka lehet általános sztrájkká váló, kezeletlen, komplex népmozgalom; olyan forráskivonás, mely argentin típusú pénzügyi összeomlást hoz; eltusolhatatlan bűnügy, egy bűnbánó teljes „borítása”; elcsalt választás tolerálhatatlan legitimációs válsága; avagy ilyen súlyú totális bojkott, netán megfellebbezhetetlen népszavazás ódioma, mely legalább átmeneti váltást, poszt-megosztást kényszerít ki; nemzetközi súlyú és élesztésű krízis, uniós „kitagadás”, szomszéd-konfliktus belső lecsapódása; **makroméretű bukás** pl. Paks II. farvizén, stb. A „B”-nap már megvan; nem tudni, hogy melyik év hányadik hónapjára és napjára esik. Miután érdemi kormányzás nem folyik, a gondok kumulációja összeomlást valószínűsít. Ezzel számol a munkám; alkotmányos rekonstrukció - vértelen forradalom, avagy a távozást követő rendes választás nyomán - új parlament és kormány keze által keletkezik. **A 12 pontom ezt alapfeltételnek tekinti**. Beláthatatlan, hogy ez, mint siker és esély a lepusztultság közepette mivel járna. Ami biztos: kint és bent a bizalom helyreállításán túl és felül, **szanálni kell az országot** a nagy - jogi és egyéb - rendszerek ügyében; szópóker, plusz-pénzsórás nem elég. Alternatívák kimunkálása, felmutatása kell minden kulcsponton, és nyomban nyilvánossá tételük azzal, hogy „ha jövünk, ezzel kezdünk” (nem én, én nem).*

Tessék!?

10)Néhány slágvortot és skiccet ide teszek a fórum előmozdítására. Megütközöm néhány jogi abszurditáson. Főleg ezeken: 1) Mintha a **népszuverenitás** kizárólag a kormány(fő) előjoga, játékszere volna, külső hivatkozásra rendelve. 2) Mind sűrűbb a rendszerint brutális, tudatos, **protekcionista és kirekesztő a jogi úzus, szemben az Unió kötelező jogával; majd jön az alságos mentegetőzés**: a közösségi vitában más se számít, mint a jogi érvelés, ami csak utólag érdekes, nem előre. 3) **Eltűntek vagy hazugok a kodifikációt megalapozó adalékok, mércék, külső és belső kontrollformák**. 4) **Magyar érdek és identitás** címén, ürügyén rakásnyi justizmord, jogi pofátlanság tör elő: a trükkös magyarok sunyisága tarol (pl. SZÉP), ott ahol ez nem szokás. 5) Állami főtisztviség-viselő, ill. vezető pártkáder /néha alkotmányjogászai álruhában/ **próbálja elrejtteni, kidumálni a rendre alkotmánysértően, durva önzéssel, primitív provincializmussal írt aktuálpolitikai célt és érdeket** (kül)honi analógiák, példabeszédek, kamuhivatkozások és méricskélések által. Ekként: ez meg az benne van X,Y ország jogrendjében: **nehogy már azt állítsák**, hogy az említett nem jogállam. Meg még: ha egy másik területen ez meg az adott, létező, megtűrt mód, *miért nem tehetnének meg mi ugyanezt?! Majd ha ők is korrigálnak, mi is így teszünk. Az egybevetés, a hivatkozás rendre téves, hamis, nem számít, fő a kommunikáció befelé. Ország-megújítást ígértünk. Tessék! Hát nem; így semmiképp!*

Két cikk, négy hangszerelés

Két alaptörvényi normatív, azaz kötelező abszurditás, mely legalábbis négyféle interpretációt kapott eddig:

R) cikk

- (1) Az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja.
- (2) Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.
- (3) **Az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni.**

Megjegyzés: eredetileg ilyen tartalmú R. cikk, ill. ilyen bekezdés nem létezett. Ez így már nem államcél és fejlődési (?) irány, hanem betartandó, igazodást megkövetelő norma!

28. cikk

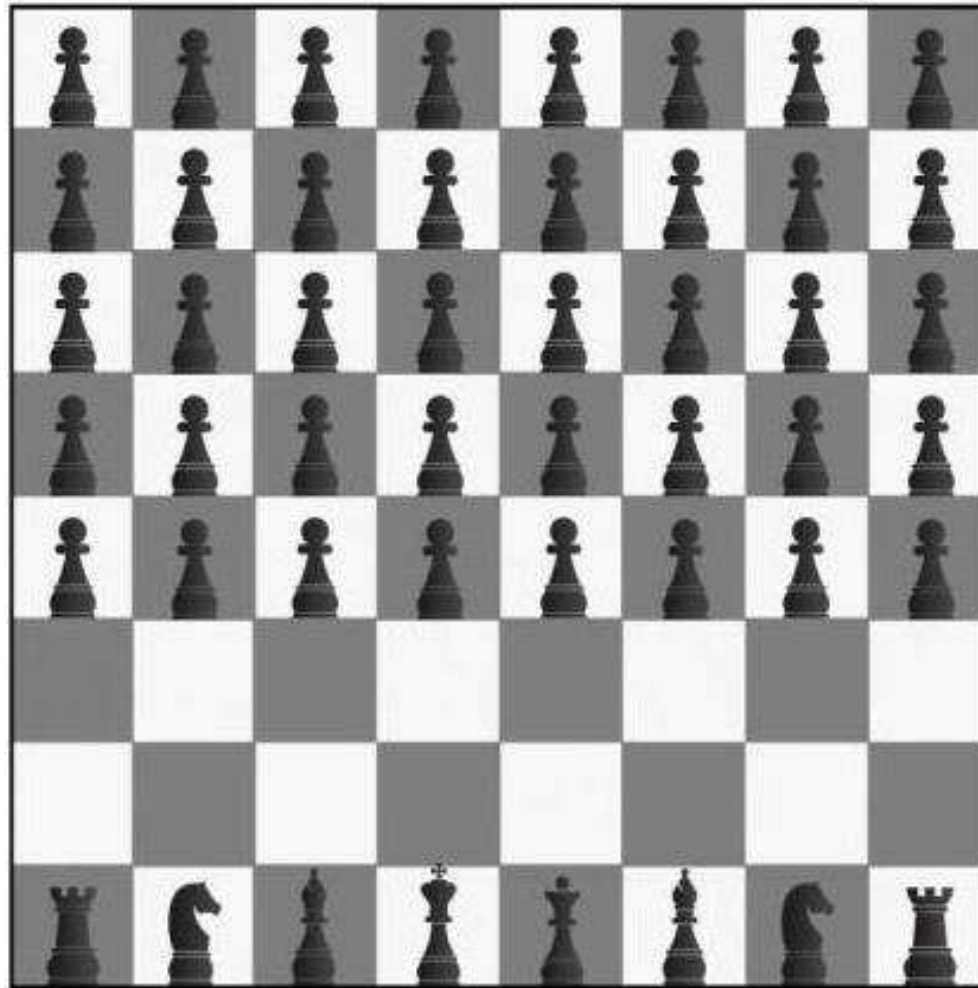
A bíróságok a jogalkalmazás során a **jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.**

Megjegyzés: önkényes, önérdékű, primitíven önfelmentő jogpolitika, mely meggátolhatja, hogy a gazdaságos cél elve mentén az állammal szemben pert lehessen nyerni. Mint a homokozóban: melyik gyerek mondta előbb vagy erősebben, hogy nem ér a nevem?! Nagyfokú félelem, szorongás, beismert versenyképtelenség van benne.

Politikai pilótajáték?!

Amikor a sakkpartinak vége, jó esetben (!) a király és a paraszt is ugyanabba a fadobozba kerül vissza. Világos (nyer)?

Forradalom

Zorán: „ s a törvény nálunk dől le majd...

Jakab András alkotmányjogász idézhető; balos” elfogultság híján, a Jogtudományi Intézet igazgatója interjújának részlete, forrás: Ars Boni 2014.04.09, főcím: Távolabb kerültünk az európai mainstreamtől, „*Azt is fontos látnunk, hogy a történelemben az alkotmányok túlnyomó része jogszerűtlen módon keletkezett; a kétharmados eljárási szabályban való hit ezért a mostani kormánypártok részéről normapozitivistá illúzió. Az esetleges konkrét forgatókönyvekre azonban nem szeretnék ötleteket adni.*” Megjegyzéseim: 1) ergo a forradalmi (jog)alap nem példa nélküli, 2) egy revolútív m(et)ód átmentet képezhet a helyreállításhoz, majd esélyt a garantált jogállami konszolidációhoz. 3) Nem mellőzhető, hogy maga az Alaptörvény is közjogi eljárási műhiba révén keletkezett. Nem volt szeplőtlen a fogantatás, nem lesz az 100 %-ig a korrekciója sem; ami nem szépségverseny, s arcfelvarrása sem elég. Minden olyan megkerülős „csel”, egérút, kiskapu, hivatkozás alappal támadható, mely jogtisztá módon ígérné, mégsem képes az intézményes, érdemi, garantált és EU-s léptékű, minőségű rekonstrukciót véghez vinni, ám ezt bevallani rest. A-tervnek bizony nem a 2/3-os alkotmányozás és sarkalatos törvény-állapot ugyanilyen felváltását kéne hirdetni, hanem erőszakmentes, de radikális, ekként forradalmi megújítást. 1956-57-58 stílusa, brutalitása nem követhető példa, de finnyáskodva pasziánszozni, kunktátorkodni bűn, sőt hiba lenne.

Demokratikus? Jogállam?

B)Ismétlés: társadalom-szervezőmód 3 ismert: demokratikus jogállamiság, felsőbbbségi diktatúra, káoszba hajló anarchia. Sorscsapás, hogy/ha **egyszerre mindhárom rajtunk ül. Választani kell: ez volt '89-90 krédója, ez ma is. Európában **vagy** jogállamiság van és lesz, **vagy** jöhet a kétsebességes Unió; s benne egy-két széthullással kísért nacionalista, irányított, ódivatú, tekintélyelvű állam-formáció is: demokrácia, kamukrácia, autokrácia, zsarnokság. A megoldatlanságok, képtelenségek hátán pedig belopakodik, szétterül az anarchia. 89-ben jól választottunk, vissza kell térni hozzá. Mert ha nem? Kilöködünk, a GDP kb. 75 %-át (export útján keletkező jövedelem) nagyrészt elveszítjük, beltenyészetté süllyedünk. Tilos az olyan társadalmi, politikai alrendszer, ami juszta sem jogállami (pl. szociálpolitika, külpolitika, egészségügy, oktatásügy, választás, pártpolitika, helyhatóság, pénzvilág). A jogállamiság ugyanis **a személy(ek) helyett a törvények, alkotmányos intézmények uralma, s összjátéka:** ezért általános, eurojogi és honi közjogi fundamentum, majd' minden mást determináló alapérték. /Nem így pl. a pluralizmus: nem muszáj mindennek plurálisnak lennie, bár a piac, a verseny szabadsága erre ösztönöz és tendál. Szintén nem kell mindennek demokratikusnak sem lennie, pl. a jogsértők megbüntetése, a jogerős döntés teljesítésének kikényszerítése aligha e szerint kívánatos./ A demokratikus jogállamiság összetartozó fogalom-pár: az egyik hiánya a másikat is lerontja, kétségessé teszi. A kétség közállapotainkra is kihat. 25 év alatt rendkívüli, néha keserű változásokon mentünk keresztül: ez igaz. Ámde, diktatúrából lett demokrácia: csak hogy, mind e közben a legvidámabb barakkból a legszomorúbb pláza lettünk. Ok? A politikai bornírtságok, aljasságok, lenyúlások feszült éveit éljük. Példa: 100 feletti azon jogszabályok száma, melyek „pofára” születtek: pofátlanul valaki javára vagy épp' a kárára (dohányról, földön át a multikig).**

Jogállami Tízparancsolat

- 1.) A (pártállami) diktatúra és a demokratikus jogállam lényegüket tekintve két külön világ.
- 2.) A jogállamiság más alkotmányos értékekkel, minőségekkel összhangban, egymást erősítve éri el célját. Ilyen pl. a szabad, fair választás, s a diszkrimináció mentesség.
- 3.) A jogállamiság tény és igény: már bizonyos szinten elért állapot és 100 %-osan soha nem kész, perfekt, lezárt helyzet. A jogállam evolúció, de nem revolúció.
- 4.) A jogállam nem a jogászok, hanem a törvény uralmát jelenti –független igazságszolgáltatással a végponton.
- 5.) A jogállam morális alapokra is épülő eszmény, mely a törvénytisztelet köré szerveződik, kifejezve, hogy a jogot be kell tartani és tartatni, viszont semmi más nem kötelező általánosan, csak a „törvény”.
- 6.) A jogállamiság alfája és ómegája a biztonságos rend mind a jogalkotásban, mind a jogalkalmazásban. A jogállamiság döntően minőségi kategória, és nem mennyiségi mérlegelés végeredménye.
- 7.) Egy jogállamban semmilyen cél nem szentesítheti az eszközt. Jogállamban nincs és nem is lehet politikailag vagy társadalmilag hasznos, netán „igazságos” jogsértés.
- 8.) A jogállam maga is sokrétű fogalom, belső összetevői pl. a jogbiztonságtól a normavilágosságon át a hatalommegosztás rendszerének tiszteletben tartásáig húzódnak.
- 9.) A jogállamiság az érdemi, az eljárási és a végrehajtási szabályok tiszteletét egyaránt igényli, sőt a korrekt jogértelmezés és a fair teljesítés is ide sorolható. Jogállamban a jog: társadalom-szervező érték, ezért a társadalom egyes alrendszerének működéséből (pl. egészségügy, oktatás, pénzvilág) sem számúzhető elvi követelmény.
- 10.) A magyarországi jogállamiság is „csatlakozott” az EU-hoz, részese lehetne annak formálódó föderációjának. Így a közös alapértéket jelentő jogállamiságnak számos fontos eurójugi: piaccgazdasági, versenyjogi és emberi jogi összetevője, kihatása van.

Elvben és/vagy gyakorlatban

A legtöbb kritérium magától értetődő, példán megvilágítható. A jogállam minősége, beágyazottsága nem örökidejű, nem végleges. Nemzetközileg is többféle modellje lehet: láthatóan más ez az USA-ban, mint Európában. **Érték-elvűsége szilárd, a gyakorlatban többarcú.** Elvileg a **jog a társadalom-tudományok matematikája.** Egy jó jogszabály olyan tiszta, mint egy matek képlet, egy fölösleges vessző sincs benne. Eltávolod(t)unk ettől. Evezredes axióma is borul: ti., hogy *a törvény nem tudása nem mentesít.* Ha visszamenőleges negatív jog képződik „igazságosság” címén, akkor **hogyan tudta volna a kárvallott a jogtudatát és életviszonyait a később jövő norma büntető parancsához igazítani?!** Ilyenkor a felelősségét megalapozó feltevés eleve kamu. Gyakorlatilag megtehető, bár nem helyes hogy aktuálpolitikailag kijelentik: *intézkedésünkre immár törvény van, tehát az „törvényes”, és különben se kössék meg a politikai kezét.* Vitatom: nincs omnipotencia. A jogállam nem ok nélkül demokratikus. Minőségi, korrekt együttműködést feltételező kategória, mert **valódi korlát és mérce** mindenféle (társadalmi-gazdasági-politikai) cselekvés számára. Ez **nem hibája, hanem a lényege,** mert **demokráciában mindenki hatalma részleges, ellenőrzött és korlátos.** Kötött koordináta-rendszer, melyből kitörni szent cél okán is tilos. Sehol sem beteljesült állapot a jogállam, hanem program is: így a cél+irány sem tetszőleges. **Magyarország: kompország megint,** ill. bosszúszomjas hitszegő, hitelt vesztett Rontó Pál az uniós jogok, politikák, szolidáris akciók, közös érdekek ellenében.

Jogállam egyenlő...

Az **Alkotmánybíróság** (AB), egykor volt legfőbb (?) jogőr: leértékelődött, felvizeződött, mára politikailag-szakmailag lezüllött, reformra szorul, sőt. Nem volt mindig így. 20 éves, nívós gyakorlatában a testület a jogállamiság főbb összetevőit, válfajait így munkálta ki: *Jogállam egyenlő **jogbiztonság**, **kiszámíthatóság**, **normavilágosság**, **hatalommegosztás**, az eljárási garanciák védelme, a formális jogállam és az igazságosság kapcsolatrendje, az alkotmányos büntetőjog mibenléte, a felek eljárási pozíciójának korrekt megállapítása, s benne pl. a fegyverek egyenlőségének elve, a közigazgatási határozatok bírósági kontrollja, a közigazgatás törvény alá rendelése, az alkotmányos szervek együttműködési kötelezettsége, a közhatalmi szervek demokratikus legitimitása, a közjogi érvénytelenség megállapíthatósága, a minősített (2/3-os) többség megkövetelése, az alapjogi kétharmad vizsgálata, az ígérvények sorsa, a bizalomvédelem, a szerzett jogok védelme, a várományok sorsa, a visszamenőleges, negatív jog tilalma, az időmúlás jelentősége, az átmenethez kellő idő szükséglete, s az ún. alkotmányos idő lehető kímélete. 21 tétel! Laikus vélekedés: sok, szűkítés kell. Ellenkezőleg: tágul a horizont, új területek, védendő értékek, s kerülendő jogi csapdák jelentkehetnek. 3 példa: a) a kollektív, ill. a III., sőt a további generációs jogokkal ki fog bővülni az oltalmak zónája. b) már ma is jogállami követelmény volna, lehetne a kollektív büntetés (pl. a megtizedelés) tilalma. c) meg kell határozni az alkotmány(osság) belső összetevőinek egymáshoz mért súlyát, „hierarchiáját”, a fundamentumok és a részlet-normák vetélkedésének feloldását: a tartalmi, akár örökörvényű alkotmányosság normatív alapelveit, kőbe vésett normáit.*

Szemezgezzünk

Jogbiztonság vs. tények: tömegesek a jogalkotói joggal való visszaélések; ötletszerű a bűnrossz törvények kiadása majd átszabása, a végrehajtási norma túltengő, dítik az egyéni indítványra, egyeztetés nélküli sumák törvényalkotás. **Kiszámíthatóság** vs. tények: a magánjog felszántása, a magánautonómia lerontása, *közterhek ötletszerű, rapid súlyosítása, tollvonással jövő megszorítások, szpáhi elvonások*, látszatintézkedések. Kiszámíthatóság helyén egy csöpp beszámíthatóság kéne?! **Normavilágosság** vs. tények: politikai (pl. pártfelelősség, nyugdíjvédelem), törvények lózungot jelölő és érő fogalmak „törvényesítése”: értelmező normák hiánya, kuszasága, ellentmondásos jellege, egyezményes tartalmú köznapi kifejezés 5-6 féle jogi definiálása. **Hatalom-megosztás** vs. tények: **de jure az Alaptörvény normája is ez, ellenben de facto tény annak megbundázása, kiüresítése**. Alkotmányjogi minimum: a népfelség minden hatalom kezdete és vége, mindenki hatalmát kontrollálni kell az önkény megelőzésére. Nem a kormány szuverén, sem a M.E! Fogy a készség a „saját” AT betartására. **Visszamenőleges, negatív jogalkotás tilalma** vs. tények: belenyúlnak élő, fair jogviszonyokba, X-ét odaítélik Y-nak. Bizalomvédelem? Alkotmányos, ill. kellő, átmeneti idő vs. tények: bírói kényszernyugdíj, szerencsejáték- tarvágás. Alkotmányos szervek **jóhiszemű együttműködési kötelezettsége** vs. tények: nem mindegy, hogy az előadás prezentációját osztjuk-e meg, vagy az országot. Alkotmányjogi idő: tud valaki olyan példát mondani, melynél nem csak a közlőny elolvasásához, de a **jog- és életviszonyok átalakításához is megadatott a kellő idő?** **Ellenpélda** számos akad. Trend: **jogod tán még volna hozzá, de esélyed és közöd, az nincsen.**

Összehasonlító jog, vállalásaink

Uniós alapértékek, alapszerződés 2. cikke: Az unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok - ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait - tiszteletben tartásának értékein alapul. Ezek az értékek közösek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában. Minden szó világos? Veszi ezeket itthon komolyan akárki!? Az Unió Alapjogi Chartája preambulumanak kivonata: Szellemi és erkölcsi öröksége tudatában az Unió az emberi méltóság, a szabadság, az egyenlőség és a szolidaritás oszthatatlan és egyetemes értékein alapul, a demokrácia és a jogállamiság elveire támaszkodik. Tevékenységei középpontjába az egyént állítja, létrehozva az uniós polgárság intézményét és megteremtve a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térséget. ..Az Unió... **biztosítja a személyek, a szolgáltatások, az áruk és a tőke szabad mozgását, valamint a letelepedés szabadságát.** Ennek érdekében a társadalmi változások, a társadalmi haladás, valamint a tudományos és technológiai fejlődés fényében szükséges az alapvető jogok megerősítése e jogoknak egy chartában való kinyilvánítása útján.

Lássuk be, ill. tisztán: külföldről - a tisztánlátás, a korrekció ajánlásán túl - **nem jön átütő erejű honi megoldás.** Ergo vagy olyan (minőségi!) jogállamunk lesz, mint amelyet megengedhetünk magunknak, vagy olyan, amelyet szégyenletesen eltűrünk, és akkor bizony meg is érdemelünk. Az Unió kezd belefáradni az Orbánnal való csatákba: ráhagyja, mellőzi, kivár, arra, amikor s ahogyan majd fájoan kifejezheti rosszallását. Ha jóindulat kéne!

Önkormányzat, autonómia: szétverve

Ha csak egyetlenegy ősbűn terhelné a mai kormányoldal gyakorlatát, már az is sok(k) volna. Ez mindenféle autonómia sárba tiprása, lekezelése, megnyirbálása, kiüresítése, antidemokratikus bánásmódja. Háborúban, diktatúrában a direkt centralizáció és ahhoz illő erőközpontú, adminisztratív jellegű vertikális irányítási, függelmi rend, metódika dívik. Más viszonyok között azonban ez a futball-öltözők nivótlan légrétege vagy az ósdi kaszárnyaké. Mint módszer elvben se nem jó, se nem rossz, feltéve, hogy a helyzettel adekvát. Ellenkező esetben káoszt, anarchiát szül, állandó megoldatlanságot generál, mert a központnak se képessége, se ereje, se eszköze, se kedve, se bizalma, se valós püvöárja nincs 3000 /vagy csak 200/ egység gondját-baját magára venni. Másnak mégse hagyja.

Megállíthatatlan így az erózió. Ezért és így lett a *90-es modern, kollektív jogi és alapjogi helyi önkormányzati szisztémából és európai chartás filozófiából „alaptörvényesen” lefokozott helyhatóság. Továbbá a hatalommegosztás egyik alkotmányos eleméből, a helyhatóságok Kormánytól független és védett hatalom-megosztási pozíciójából jól-rosszul betagosított közigazgatás. És így lehetett a nevesítve védett önkormányzati tulajdonból nemzeti vagyon, a törvényességi ellenőrzésből pedig beavatkozást elismerő felügyelet. Hatásköri és pénzügyi szűkítés* is jött: aszimmetrikusan. Konklúzió: az önkormányzatok identitását is megsértették, csonkolták így, majd ezt tették a többi autonómiával is: civil egyesületektől a sportszerveken át a kamarákig. Nem tisztul a fojtogató légrétege, nem épülhet a demokráciához méltó hozzáállás és kooperáció. Az európai kormányzás fehér könyvében öt alapelv szerepel: nyitottság, részvétel, elszámoltathatóság, hatékonyság és a koherencia követelménye. Nálunk az ötből egyszerre talán csak 2-3 van jelen: mind fent, mint lent – tisztelet a kivételnek. A hiányt ígérgetések, üzengetések, hatalmi próbálkozások, link dumák és jogi csúrcsavarok pótolnák. A közügyekből, köztük a közpénzügyekből is kiveszett a minőség, a felelősség. 89-ben hittet vallottuk: a bírálathoz nem az a fontos, ki mondja, hanem az, hogy mit mond. Ha igaz van, köszönet jár neki érte, ui. a kijavítás evidens. Ma: bornírt titkolózás a köbön. 89: ezentúl a közvagyon-közpénzügy kezelése úgy legyen „hűséges”, hogy az törvényes, átlátható, takarékos, hatékony és eredményes. Paks II. és más, országos és/vagy regionális, ill. helyi projektek tanúsítják: ritka, hogy az 5-ből egyszerre megvan kettő, pláne három.

Két axióma...

Két alkotmányos axióma, mint közhely: **1) Az alkotmány(jog) nem pusztán X számú „becikkelyezett” §, hanem demokratikusan megállapított, tiszteletben tartott, értéként tisztelt szokás, hagyomány, politikai, elvi-morális norma, együttműködési protokoll és gyakorlat, úriemberek megállapodása is, mely DEMOKRATIKUS POLITIKAI VALTOGAZDASAG terén éppúgy áthághatatlanul „szent”, mint a szankcionálható, tételes regula. Előbbiek felrúgása, kiiktatása nem langyos és ambivalens, beletörődős reagálást igényel(ne) - ellenzéki oldalon sem. **2) Alkotmányos intézményt, szabályt, szervezetet, működést megváltoztathat négy évre választott parlament. A demokratikus, alkotmányos, jogállami és európai berendezkedés viszont a túlnyomó többség számára is tabu. Nem válhat a de jure de facto módon az alkotmányos rend torzójává, hamis paródiájává.** Noha „fizikailag” lehet, közjogilag nem korrekt, nem szabad a hatalom-megosztás rendszerét taccsra vágni, azok független tényezőit felvizezni, pártbefolyás alá gyűrni. Tilos durva többségi rendszert kreálni az alkotmányosan elismert konszenzuális mód helyén, fülkeforradalom, szabadságharc ürügyén. Megengedhetetlen pl. egyoldalú, önös személyi, ill. pártérdek mentén a következő voksolásra rászabadított új anyagi és eljárásjogi választási, ill. népszavazási szisztémát oktrojálni az országra és a politikai ellenfelekre. Kizárná ezt az Alkotmánybíróság (AB) jó előre, jó időben megszabott értelmezése a minősített többségi 2/3 mibenlétéről. Megvilágítom. Normális, demokratikus országban nemcsak, ill. nem formális, tetszőleges számaránnyal övezik a rendszert. Az elvi garancia a fő: a 4 évente módosuló választói akarat, benne a leválthatóság szavatolható joga, rendje. Ha ez megbicsaklik, ha zárójelbe kerül, bukhat a szabad választás; ám ha az odavan, akkor nincs stabil, alkotmányos demokrácia többé. Ez a tét, s az országhatáron túlmutató jelentőség. A 2015-től 2018-ig húzódó közpolitikai, közjogi évek valódi kihívását is ez adja. Ezért káros, kamu a szétesett és így vegetáló ellenzék 2018-as business as usual készülődése.**

Kisanyám: a $2/3$ az $2/3$!

c) Kár, hogy az ellenzék (még)is Jolly Jokernek tekintette a $2/3$ -ot. Nem az! Próba: mi a $2/3$? a) A 4. vodka után két fiú és egy gyönyörű lány programot tervez. Srácok: Csináljunk egy örült, vad szex-éjszakát! 1. fiú: benne vagyok! 2. fiú: oké, mi az hogy! Kislány: nem, nem akarom! Legények: - kisanyám, a $2/3$ -ad az kétharmad! Némi erőszak 1 ember v. 1 ország ellen?! Btk-beli tétele a partiképes ifjaknak: 5-től 10 évig terjedő szabadságvesztés. Ennyi (mandátum)idő szinte senkinél sincs.

b) Közúti balesetet szenved egy képviselő. Dísztávirat, jobbulást kíván a Ház: 138 igen, 50 nem, 11 tartózkodás. A $2/3$ formai előfeltétel, nem érdemi adu. Mennyiségileg több, mint a sima határozatképeség. Érdemi determináló szerepe nincs: tartalmilag egy minősített többségű döntés éppúgy lehet jó mint rossz, alkotmányos vagy alkotmány sértő. Ez evidens egy önkormányzatnál, miért nem az fentebb?

Alkotmányos garancia, egyetértés

A 2/3-ad sikertelen, számszaki, formális, elégtelen, közjogi csapda. Annak átverése

bolsevista taktika. Kivonat az AB mindenkre kötelező értelmezéséből: az Alkotmány kétharmados többséget alapvetően két nagy törvényhozási területen kíván meg, egyrészt egyes alkotmányos szervek (intézmények) szervezetére és/vagy működésére vonatkozóan, másrészt egyes alapjogokat érintően. A minősített többség alapproblémája... szorosan összefügg a jogállamisággal... Egyik oldalon áll magában a kétharmadoságban rejlő jogállami garancia: az az igény, hogy az alkotmányossági szempontból „érzékeny”, „kiemelt” területeken széles körű politikai konszenzuson nyugvó szabályozás jöjjön létre. A „...minősített többség nem egyszerűen a törvényalkotási eljárás formai előírása, hanem olyan alkotmányos garancia, amelynek lényeges tartalma az országgyűlési képviselők közötti széles körű egyetértés.” [1/1999. (II. 24.) AB határozat, ABH 1999, 25.]... Mindez az alkotmányos berendezkedés alapjainak megőrzésétől elválaszthatatlan. A kétharmadban rejlő jogállami biztosítékkal szemben a másik oldalon szintén jogállami „érték” áll: „a kormányzás stabilitása”, a „szilárd és hatékony kormányzás” igénye, „a parlamentáris rendszer működőképességének fenntartása”, „az Országgyűlés döntéshozatali képességének megőrzése”. Ezek a jogállamiság alapján szintén érvényesülést kívánó követelmények.

A két oldal, azaz a minősített többségben rejlő jogállami garancia, és a hatékony kormányzás jogállami igénye nem egyszer konfliktusba kerülhet egymással, s az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldönteni, hogy az adott ügyben melyik engedhet a másik érvényesülése érdekében.

AB értelmezés: folyt. köv..

Egységesen alkalmazható módszer nem alakult ki arról, hogy a jogállamiságon belüli konfliktus alkotmányossági értékelésének melyek a minden esetben alkalmazható támpontjai (úgy mint pl. alapjog-korlátozásnál a szükségességi/arányossági teszt). **Tehát ha a minősített többség követelménye, mint alkotmányos biztosíték és a hatékony kormányzás követelménye egymással ütközik - álláspontunk szerint - azt a jogállam-értelmezés keretében kell feloldani....**

Intézményi kétharmad: Az „intézményi kétharmad” körében az Alkotmány több technikát alkalmaz. Egyrészt, amikor az adott alkotmányos szerv szervezetéről és működéséről szóló kérdések törvényi szabályozásához írja elő a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatát (ilyen az Alkotmánybíróság, vagy az Állami Számveszők - azzal, hogy itt csak a működés alapelveit köti minősített többséghez). A másik, gyakrabban alkalmazott megoldás, hogy nem „szervezetről és működésről” beszél (pl. az országgyűlési biztosokról szóló törvény, a rendőrségről szóló törvény, vagy a helyi önkormányzatokról szóló törvény). Ugyanakkor **nem kizárólagos technikákról van szó, mert például a bíróságok vonatkozásában a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról vagy a nemzetbiztonsági szolgálatok tekintetében magáról a tevékenységgel kapcsolatos részletes szabályokról szóló törvény megalkotásához kell minősített többség. Technikától függetlenül azt mondhatjuk, hogy a védelem az adott szerv alkotmányos státuszának (a legtöbb esetben függetlenségének) a garanciáit biztosítja.**

Kvázi 4/3-ad?

Mi történt mégis, valójában? A 2010 nyara óta az alkotmányos érték-válság és a jogállam ismervét alkotó intézményes, jóhiszemű együttműködés lejtmenetének döntő közjogi oka a félre-magyarázott parlamenti 2/3. '89-90 táján ezt a pártok kölcsönös bizalmatlansága hozta létre. Senki ne győzhesse túl magát. Majd az a belátás tartotta fenn, hogy négy évre választott gárda ne tehesse 10-20 évre tönkre vagy kényszerpályára az országot. Az ezredfordulón ez akadályozta meg a teljes felfordulást. 3 éve viszont épp' a 2/3 a jókere bármiféle átalakításnak, személyügyi melléfogásnak. A közelébe se enged senkit a főerő a saját elhatározásainak. A magyar közjog megbundázott intézménye lett ez az arányszám. Vele oda jutottunk, hogy a 2/3 három-harmadnyi, sőt a 9-12 évre, vagyis plusz 2-3 ciklusra bebetonozódott személyügyi döntések miatt, kvázi négy-harmadnyi gyakorlatot létesített. A Ház 20 évének 2/3-os gyakorlatában addig kerestek közbülső megoldást, amíg – a 386 mandátum adott megoszlásától függetlenül - kiegyezésre jutottak. Pl alkotmánybíró-jelölés: egy innen, egy onnan, még ha az a nívó rovására is ment. Fifti-fifti volt, sosem 2/3:1/3 kiporciózva. Működött. Az alkotmányosság, az élő közjog, láttuk, fair közpolitikai kompromisszum, szokásjog, kooperáció, illem és belátás is. A szerencse forgandó. A demokrácia intézményi kapcsolatokra, biztosítékokra épülő m(et)ód, nem személyes csatatér vagy olyan harci ketrec, melyben lepkesúly küzd ólomsúllyal. Avagy nincs is komoly, fair küzdelem: már előtte nyertest hirdetnek.

A farkas rémálma, a bárányok sóhaja

Ferenc pápát 2/3-dal választották meg, a Biblia mégis változatlan marad(t).

Itthon a demokratikus összjáték tört meg pártszolgálatosok független állami posztra vezényleésével. Ez a rákfene: a többi nem ok, hanem okozat. Az egy ciklusra választott bolsevik győztes visz mindent, statuál bármit évtizedekre. Kidumálással leplezni próbált, mégis céljában és eredményében önérdekű közhatalmi és jogpolitika szab(ott meg) mindent. **Egyirányú „felhalmozás”** jött élből és tarol(t), **5 lépésben**. 1) Átszervezik, átnevezik X alkotmányos intézményt. Gyakorlatilag mindet. 2) Stratégiai csúcspozíciót hoznak létre benne, zömmel egy személyre kialakítva. 3) 9-12 éves mandátummal betonozzák be, teszik szinte leválthatatlanná a már előre kiszemeltet. 4) Ájtatos képpel beleültetnek egy vagy több bizalmast (nicknevük: **orbaniták**), majd már együtt színlelik a poszt függetlenségét. /Kivételt talán két fő képez./ 5) Ellehetetlenítik, elkedvetlenítik, szinte kalodába zárják az utánuk jövőket. Ekként a kormányfőnél semmilyen olyan ajánlás, változás-igény nem tárgyalási alap, mely az 5 lépcső lényegét és összefüggését érintené. Ehhez képest **zsenge ellenzéki дума, csőlátás, naivitás, hogy/ha ígérük: szerzett jogot nem sértünk, senkit fel nem állítunk, a polipon, a maffián kívül másokkal kiegyezünk.** Fb: láttak már farkast, mely rosszul alszik a bárányok kívánsága, sóhaja miatt? **Társadalmi megbékélés, alkotmány-konzolidáció több lépcsőben kell: 2018- 2020 között vagy körül véglegesítve, a rekonstrukció garanciát jelentő előfeltételeivel. Addig?**

Pártsemleges báránybőr?

AB-alap(m)érték, alkotmányos határ és korlát lett volna a 2/3 kapcsán is: nem maga az arányszám, hanem annak eredete, (ind)oka, egyetértő kritériuma a döntő. Lehetne, kellett volna más garancia, ill. mérték: pl. a 4/5? Igen, küzdelem, alku árán. Ilyen, sajna, nem volt. Ma sem mellőzhetnék a többség-kisebbség konszenzusát a legsúlyosabb, rendszerelvű, 4 éves cikluson túl mutató, pártsemleges ügyekben. Egy legitimációjában hiányos, otromba alkotmányozás már csak ezek miatt is, lehetne igazoltan alkotmánysértő.

Az alkotmányozó és a törvényhozó hatalom az AB szerint sem szükségképpen esik egybe: kell lennie minőségi többletnek. /És itt még nem is opponálnám a „rendeleti kormányzás” feltörő bak- és próbálövését!/ Sajnos, az ellenzéki politikában nem tűnt fel a kormányoldal őrvongése, amikor csak szóba került a legitimációt rontó bojkott? Sőt, a demokratikus oldalon se valós, erős cél, se okos alternatív mód, se karakán kiállítás, se egység, se markáns közjogi aprómunka nem volt. Ma sincs. Míves közjogi összefogás sincs! Naiv próbáléggömb minden olyan törekvés, megüzent, a kormányoldalról kapásból visszavert visszautasíthatatlan ajánlat: ti., együtt vizsgáljanak felül majd néhány alaptörvényi képtelenséget. Nem! Mint amikor a bárány feltét(el) nélküli tökfőzeléket ajánl vacsorára a ragadozónak?! Klasszikus intelem: látszódj báránynak, de legyél belül oroszán, azok között, akik oroszánként tetszelegnek, de belül birkák! Közjogilag próbáléggömb (**lufi**) megüzenni, hogy a 2018-as választás egyben alkotmányozó nemzetgyűlés keletkezése is legyen, s ha akkor nincs meg a 2/3, se baj, mégis lesz felesen új alkotmány, melyet nem csak legitimál, de legalizál is egy népszavazás; sőt, mi több, a hivatalban lévő posztok betöltői emiatt elveszítik állomáshelyüket, s oda ideiglenesen szakértői kormány (sic: ?!) prominensei kerülnek. **Kivitelezhetetlen, nem jó opció ez.**

Alkotmány sértő hatalomkoncentráció

Muszáj lett volna az önkényes 2/3-os gyakorlatot a demokratikus ellenzéknek már 2010-ben **alkotmányossági szempontból egészen a fedáksáriig elvive kontrázni, vészfékezni**. Elutasítás esetén a minősített döntéshozatalra teljes, időtlen bojkottot hirdetni. Az így kockára tett legitimitás az egyetlen határ, mely komolyan érdekli, érinti a kormányzókat. Ez idő tájt nincs FIDESZ-KDNP 2/3, de alkalmilag összejöhet. **Ellenében közjogi kapaszkodó is volna:** A köztársasági Alkotmány, majd 2012 január 1 óta pedig az Alaptörvény C) cikk (2) bekezdése **az alkotmány-ellenes hatalom-koncentrációt** tiltja, s az ún. **ellenállási jog általános parancsát** is megjeleníti. ***AB: a jogállami klauzula és a népszuverenitás elvének egyenes folytatása, hiszen az alkotmányos jogállam és parlamentáris demokrácia biztosítékának is tekinthető az abban megfogalmazott tilalom. ... a hatalom erőszakos megszerzése, gyakorlása, illetve birtoklása a párt típusú tevékenység elé is áthághatatlan alkotmányos korlátot állít. ... A 14/2000. (I. 12.) AB határozat az alábbiakat állapította meg: „Az Alkotmány a demokratikus jogállam alkotmánya, ami azt jelenti, hogy az alkotmányozó hatalom védendő alkotmányos értéknek tekinti a demokráciát, a pluralizmust, az emberi méltóságot, s egyben az Alkotmányon kívülre utasít minden olyan tevékenységet, amely a hatalom erőszakos megszerzésére, gyakorlására, kizárólagos birtoklására irányul ... Kulcsszó a törekvés is, mely nyomán a jog már az alkotmány sértő államrend, közhatalom elérését célzó, arra irányuló /netán sikertelen/ próbálkozásokat is elutasítja: a választási rendszer kapcsán és minden más tekintetben egyaránt. Igaz, az AB-határozatokat szégyenszemre az OGY kiütötte: de elvet eltörölni tabu. Egy karakán AB nem engedte volna meg, hogy 20 évnyi közjogi elveit, precedenseit a parlament egy tollvonással eltörölje. V.ö: USA L.B; Németország: Karlsruhe! Ugyanakkor a joggal való közjogi visszaélés tilalmát, továbbá portugál mintára az ellenállás jogát alkotmánytétellé kell tenni!***

A választójog példáján szemléltetve

A választójog: a) Biztosíthatja a jogállamiság részét képező demokratikus legitimitást: az államgépezet alkotmányos felépítésének, működésének, megújításának a feltételét, forrását, azok hitelét adva. b) A népszuverenitás, s benne a népképviselő kifejeződése, a közvetett népi hatalomgyakorlás. Ha ezekkel kísérnek meg visszaélni, okszerű a kérdés: ki és miért akarja a saját, szuverén népét megsérteni, megrövidíteni? c) A polgároknak a közügyek vitelében való részvételét, a közhivatali tisztségviselését illető alapjoga: így erős alkotmányos védelemben részesülő állampolgári alapjog. Teszt-kérdés: ez meg a népszavazási alapjog pártos, önérdékű megszorítása összeegyeztethető-e az alapjogok alkotmányos tesztjével, markáns védelmével? Nem! 4 elv: 1)E jog révén vesz részt a polgár a közügyek igazgatásában, alakításában és kontrollálásában, 2) a közhatalom tekintélyének, erejének az alapja semmi más, mint a választó nép akarata. A mérték is érték. 3) **Önkéntes, személyes** alkotmányos alapjogból kötelezettséget kreálni nonszensz. 4) Eme alapjognak a manipulációja a népfelség lebecsülését, megpuhítását célozná, eredményezné: **nemzetközi, egyben uniós vállalásainkkal is szembe** kerülne. Egyértelmű, következményeket kiváltó vörös vonal volna (itt is kellene), mely a **parlamentáris demokrácia és választásos autokrácia között** húzódik. Konvergencia, átjárás, jó köztes változat nem létezik. Alaptörvényes kitaláción, foltozgatáson egyezkedni, a gagyit felszínesen javítgatni, alibizni kár.

Fair alternatívák, erős üzenetek?

A demokratikus ellenzéknek igazolni kellett és lehetett volna főként a 2/3-os a közjogi döntések műhibáit: az AT-től kezdve a jogalkotás bornírt rendjén át egészen a konszolidáció és/vagy a rekonstrukció válfajainak kimunkálásáig. **Fair alternatívákkal: úgy nem, így igen.** Egy példa. Sok jó jogász elemezte, értelmezte nívós tanulmányban az alkotmányértő alkotmányozás dilemmáját. Hiába. Megosztott véleményekre jutva, végül meghunyászkodóan, 2012/13 fordulóján majdnem nekibátorodva, ám megtörve foglalkozott ezzel az AB is. Lett volna mindenki számára muníció. Sikerült lelazsálni, agyon hallgatni. Az ellenzék előfeltételt, alkotmányos axiómákat, keretet és garanciát, közjogi szakmai kautélát köthetett s közölhetett volna közreműködéséhez, érdemi részvételéhez. Tett valamit, nem is rosszat, de nem tudta áttörni a 2/3 elzárkózásának, önfényezésének, kapkodásának és talmi erőnkultuszának, a szorongással teli attitűd, a gesztus/látszat falát. Végül is lett volna erős üzenet és mód az ellenállásra: a Fidesz legitimációját rontó közjogi bojkott? Ám a demokratikus oldalon se ütős cél, se mód, se karakán kiállítás, se egység, se markáns aprómunka nem volt. Szalonremi?! Erős üzenet, összehasonlító alkotmányjog: a szocialista állam(jog) filozófiája ez volt: a legfőbb érték az ember. Alaptörvény: a legfőbb ember az érték.

Strukturális és fenntartható

Támadhatatlan, megmért korrekciós közjogi foratókönyv nincs. Előnyök-hátrányok, kimunkált alternatívák nincsenek. Sikerre esélyes /átvezető/ módok helyett célok olvashatók. Tartalmilag, de nem egy az egyben vissza kell térni intézményesen a 89-es alkotmányhoz, ám el kell végezni annak eszázadi modernizációját. Az alkotmányos intézmények szervezeti, személyi, etc. függetlenségét vissza kell állítani. Új, az állam felelősségét intézményesítő jogalkotási rend épüljön ki. A független posztok megszállásának korrekciója elengedhetetlen. Jelzésértékű az emberi jogok visszaszolgáltatása a népnek, a hatalom korlátjaiként való tételezése: az uniós Alapjogi Charta és jogi felelősségi modell átvétele döntő érték és jel lehet. A fair választások ügye forrong: krédó a de jure+de facto, szavatolt leválthatóság. A rossz törvények hatékony ellensúlyra és színvallásra, demokratikus összefogásra még nem készítették. Idő?! Újra jelzem: szanálni kell majd az országot a makro-ügyekben; szinte minden fontos szakpolitika terén, érdemi modernizációval és minőségi garanciákkal. Kulcsszó: strukturális és fenntartható megoldás kell. Alternatívák kidolgozása, felmutatása kéne azonnal minden kulcsponton, és nyomban nyilvánossá téve: ha jön a váltás, ezzel kezd az új garnitúra. Megnyugvást kell hozni a társadalomra, és békés építkezést hirdetni 3-5 év kiszámíthatóságával. Humort, jó légkört, szavahihetőséget, bizalmi elvet visszahozni a hétköznapiakba! Ami most van, ricinus ebéd közben. Ingyen-ebéd nem lesz, de a polgár a táplálkozási lánc boldogabbik végére kerülhet. Könnyű nem lesz, de elviselhető(bb) talán igen. **Pontjaim:**

Az első pont

1)2010 nyarától számos elemből álló, egy irányba, a monolitikus és monopolisztikus hatalom-koncentráció irányába mutató közjogi dűlás, rombolás ment végbe. Közbülső állomása volt ennek az Alaptörvény (AT) elfogadása, majd többszöri, párt- és aktuálpolitikai módosítása. Betetőzése pedig az ún. 4. AT-módosítás. Mindez együttvéve „alaptörvényes” államcsínynek, közjogi puccsnak minősíthető. Erdemben e folyamat ellentétes a rendszerváltó, köztársasági alkotmánnyal, de az AT C) cikk (2) bekezdésével is. Immár adott körben az Alkotmánybíróság (AB) nem csak a törvények bírósága, hanem /egyedi bírósági ítéleteket sajátos eljárás nyomán megsemmisíteni hivatott/ tény-bíróság is. Az AT említett cikke mindenki (pl. államfő, AB etc.) jogává, s egyben kötelességévé teszi a hatalom-koncentráció elleni fellépést. Az AT C) cikk (1) bekezdése konkrét mércét, jogcímet is ad hozzá: a hatalom-megosztás alapelvét. Vagy egy valamikori AB, vagy egy új Országgyűlés megteheti, hogy beüzemeli a közjogi zsargonnal ellenállási jognak hívott §-t. Nem csak megszabja ennek jövőbeni garanciáit, eljárási és érvényesítési módjait, de 2010 nyarától levezetve és dokumentálva megállapítja az alkotmánysértés fennállását és intézkedik annak orvoslására. Erre az ún. Bokros-intézet korábbi indítványa (s benne a kizárólag kormányérdekű törvények meggyőző listája, aktualizálva) jó kiinduló pontokat ad. Többtucatnyi olyan közjogi törvény, plusz sok személyügyi döntés született, ami összhatásában elvezet idáig. EU-s háttér is adott hozzá. Egyéb(ként): vissza kell hozni az alkotmánysértő mulasztás, s a piacgazdaság kategóriáját, jogi relevanciáját is.

A második és a harmadik pont

2) *Kézenfekvő, vitán felül áll az AT megalkotásakor elkövetett másfél tucatnyi törvényalkotási-eljárási hiba: ti. a zárószavazás előtti, elkésett és már meg sem vitatható módosító indítványok befogadása. Ez verifikálható közjogi érvénytelenség, mely semmisség megállapításához vezet. Ennek lehet a döntnöke az AB, de az új parlament is. Az OGY-nél ez nem szükségképpen 2/3-os minősítésű határozat-hozatal: már csak azért sem, mert érdemben nem hatálytalanít, nem módosít, de deklarál és programozva elindít egy korrekciós mechanizmust 3-6 hónapos határidővel. /Nem kulcsérv, de maga az AB sem 2/3-dal döntene./ Az AT közjogi „megdöntése” belső érdemének kontrollja híján is lépéskényszert teremt a megújítás számára.*

3) *A parlamenti 2/3-ot a közjog egészének értő minősítésébe kell helyezni. Újra: ez mindössze az érvényes döntés elemi-formai kritériuma, de nem totális, abszolút tartalmi aduász. A 2/3 nem működhet 3/3, sőt 4/3 módjára. Az 1/3-nak semmi se jutott, a 9-12 év majd háromszorosa az alap-ciklusidőnek. Ettől igaz a megállapítás: a Ház bolsevista módon bánt (el) az elvben 4 évre szólóan, és a hatalom-megosztás, s más alkotmányos fundamentumok koordinátáin belül kapott felhatalmazással. A bomba még ketyeg. A választási rendszer önérdékű megbuherálása újból hozhat ilyen szélső helyzetet, s vele a törvényhozó és az alkotmányozó hatalom kellő garanciák nélküli, további és teljes egybemosódását. Távlatosan nem ingamozgásra, sem revánusra van szükség, hanem a kumulálódó hibák és bajok több téren és több tételben való megelőzésére. Am addig is, és elsőként a fentiek, főként a konszenzust érintő elvek értő, higgadt magyarázata felfrissítést és beüzemelést kíván: méghozzá nem csak a normaalkotások, hanem a parlamenti hatáskörű személyi döntések (az „orbaniták” státuszügyének) felülvizsgálata tekintetében is. Erre kell felfűzni az érvelésben minden helyreállítást! Elvi tennivaló: a pártsemleges, független közjogi intézmények (pl. az ÁSZ-tól az AB-én át a jegybankig) valós, garantált semlegességét elő kell venni, annak megsértését ki kell mutatni, s a jövőre nézve szavatolni kell az elv feltétlen-töretlen betartását. Előbb felhívás szükséges az - akár önhibán kívül (?) is odaragadt - itteni „érintett” kör számára a helyzet objektív-szubjektív tarthatatlanságáról, majd önkéntes távozás híján egyedi aktus-felülvizsgálat szükséges a változás kikényszerítésére. Jogi garancia - jogorvoslat – nem maradhat el itt, vállalva annak ódiumát.*

A negyedik és az ötödik pont

4) Az új kormány mind e körben általa kezdeményezett és azonnali (!?) végrehajtással kísért népszavazással is indíthat: megjelölve benne az alkotmányosság helyreállításának legfőbb lépéseit és tételeit. Igérheti, hogy ugyanígy népszavazással erősíteti meg az új, demokratikus jogállami alkotmányt is, X időn, de nem 3-4 éven belül. Az új alkotmányhoz: ennek kialakítására senki ne kapjon koncessziót, és ne is párt(közi) alapon fogjanak hozzá. Független szakértői csapat végezze el - szükség szerint alternatívákat is felkínálva - aktualizálva azt a szintetizáló munkát, mely 22 év közjogi axiómáit, összefüggéseit, AB és uniós jogi fejleményeit, nívós előzmény-tervezeteit és az ország mérsékelt alkotmányos értékrendjét konkrét formában is prezentálja. A pártközi középre invitáló csalogatás, önhipnózis és kilúgozás, (v)észfék: betli.

5) Az Orbán-rendszer által tönkre tett, egyirányúsított közjogi intézmények hatásköreit és/vagy felső stáblistáját meg kell változtatni. Utóbbihoz, egyeseknél a pártos befékezést gátló biztosítékot, együttműködési kötelmet elő lehet írni, akár az ún. kétcenteres, tehát régít újjal, plusz erővel együttműködésre kényszerített (a közigazgatási jogban ismert szakhatósági együttműködési) modell útján. Minden megoldási variációt kifecsegni idejekorán nem érdemes, ám szemléltethető, hogy 2/3 híján is adódnék az új rendszer lerohasztását meggátló mód. Egy ötlet: közjogilag érzékeny területre szaktörvényben kimondható, hogy az alkotmányosság, a politikai semlegesség és szakszerűség biztosítását olyan főtitkár vagy főigazgató végzi, aki ellenjegyez minden aktust: ennek hiányában nincs érvényes döntés. Hogyan döntenek vajon az érintett köz- és főhatóságok az őket érintő alkotmányos „megszorítás” miatt? Nem döntenek, véleményeznek: az összeférhetetlenség, a kizárás generális eljárási normája bevethető, saját ügyben nem lesz X,Y,Z struktúra, személy döntnök és pörös fél. Alapkövetelmény: ne tudja a régi rezsim ott-hagyott mezőnye ab ovo meggátolni a jogállami rekonstrukciót, sem az ország átfogó, szakpolitikákra is kiterjedő talpra állítását. Az egyszeri, időleges válság-variáns végül megy a jogtörténetbe.

A hatodik és a hetedik pont

6) Időleges, de fair és csakugyan független „igazságtételt” érdemes meghirdetni, és maximum 3 éven belül lezárni, a végén amnesztiával befejezni. Nem boszorkány-üldözés ez, de nem is szabad, szajréval teli elvonulás: módja pedig olasz (román?) mintára abszolút független, csak parlamenti ad hoc bizottság alá tartozó, a mai ügyészség felett álló speciális ügyészi csapat tárja fel a politikai okból-érdekből elkövetett köztörvényes (bűn)ügyeket az államgépezet, s a tág értelemben vett igazságszolgáltatás egészében, s vigye azokat bíróság, netán erős és átmeneti módként különbíróság elé. Ez többlet: más mint ma a saját büntetőpolitikájával (?) visszaélő ügyészség kormány alá rendelése, biztos garanciákkal. A vagyoni visszaélés bűnügyeinél vagyonelkobzást!

7) A közjogi felelősség teljes újra gondolása és építése kell, élén az állam, mint normaalkotó közhatalom EU-mintájú kárfelelősségével, ha jogellenes, alkotmány sértő, EU-jogot sértő, visszaéléssel történő jogalkotás adódnék. Alkotmány sértő jogalkotásért választott politikusnál (pl. egyéni indítványa végjátékként) megállapítható lehessen ún. méltatlansági összeférhetetlenség?! Ugyanakkor a politikai bosszúnak és szűk kutatói körnek tetsző, jogilag perpetuum mobile ügynökügyi „törvénykezést” el kell felejteni, egy aktussal le kell zárni. 22 év után a szankcionálás kizárt, a vastag bőr eliminál minden megbélyegzést, jó jogi megoldása az AB 95-ös határozata után nincs, a köz nyugalomra vágyik.

A nyolcadik és a kilencedik pont

8) *Nem lehet csupán horizontálisan, a kormányzati szintben gondolkodni és lépni. Ehhez, és nem csak ezért a demokratikus és legitim autonómiák feléléstése és partnerré tétele kell: élükön a helyi önkormányzatok rendszerváltó közjogi karakterének /kollektív és alapjogi szisztémájának/ a visszaállításával. Hasonló súllyal és elkötelezettséggel szükséges az alapjogok 3 körének értő és igényes reformja, méghozzá az EU Alapjogi Chartájának a szellemében, és az állam közjogilag rendbe tett szerepével e jogok minden adekvát szintjén. Száműzendő pl., hogy az állam csupán „törekszik” bármire. Legyen nyilvánvaló az alanyi jog, a felelősséggel járó, objektív állami intézményvédelmi kötelezettség, és a jog híján is húzóerőt jelentő államcél összefüggése, egyben világos, garantált elkülönülése (államcélnál pedig a Nemzeti Hitvallás ejtése). A jogállami kritériumok, biztosítékok és jogvédő utak megtisztítása és megerősítése alap-lépés.*

9) *Sürgető, és garantált megoldást kíván a demokratikus pluralizmushoz illeszkedő közszolgálati, közhivatal-viselési kettősség rekonstruálása. Az 1992-ben helyes elvek mentén kimunkált metódus: válják el garanciákkal a politikai versengésben részt vevő tábor, és az attól intakt hivatalnoki kar mezőnye, jogi rendje, ethosza. A teljes, osztott jogi infrastruktúra álljon helyre. Ezt az elvet, s vele a garantált politikai semlegességet végig kell vinni az államszervezet egészében: bíróságtól az ügyészségen át a rendőrségig.*

A tízedik és a tizenegyedik pont

10) Azonnal olyan független erők, személyiségek bevonásával történő monitoring induljon el, mely diagnózist készít, szakmai ajánlásokat munkál ki (pl. az egykorvolt Reformszövetség mintájára, pl. Közjogi Kollégium címén), s amely megkerülhetetlen szakmai autoritás lesz a központi távlatos döntéshozatalban. Modell a korábbi Költségvetési Tanács lehet, jogköre A,B,C erősségi fokozat szerint formálható. Vissza kell állítani a jogalkotás rendjén belül is az érdekegyeztetés európai, érdemi válfajait, megfékezve a jog-inflációt, garantálva a társadalmi-gazdasági elemzések, hatásvizsgálatok rendjét. Ha létre jön a Közjogi Kollégium, előkészítő szakmai feladatként gondozhatja a sarkalatos törvények felülvizsgálatát, megújítását. Ezek élén a valóban szabad, tisztességes és átlátható választások kökemény garanciákkal és szankciókkal védett rendszerét kell rekonstruálni. Minden közjogi feladat kapjon előzetes szakmai zsűrizést, ellenpontozást, döntési mérlegelést.

11) Sorra kell venni az ő bevonásukkal a közhatalmi szervek modernizációját vagy csak a közjogi helyreállításuk dolgát, és szavatolni kell mindezek folytonos, kölcsönös, jóhiszemű együttműködését. Valóságos, európai minőségű modernizáció fejlessze tovább a rendőrséget, de a közhatalom többi egységét és formációját is. Mindebben karcsúsítás, a feleslegek, a párhuzamosságok kiiktatásával megtakarítás is kinyerhető. A jó kormányzás EU-s értékeit meg kell honosítani. Ezek csúcsán egy évtizedekre szóló stabil, mérsékelt, ideológia-mentes állam- és jog-koncepció formálódjék ki, stabil makrogazdasági bázison, erős uniós ráerősítésekkel.

A tizenkettedik pont, plusz mottó

12) Gyorsan elkészülő A és B terv (netán +krízis-variáns is) szükséges az ország általános, plusz blokkokra bontott jogállami rendbe tételére a szakpolitikákban is: nem jól csengő célokból. A direkt romeltakarítás mentén, mindezek koronájaként 3 időszakban fair program adjon vázat az eszázadi modernizációk végig vitelére. Ennek egyik alap-eleme a 20 éve halogatott államháztartási, államszervezeti reform. Az átfogó jelleget igényli és jelzi, hogy e modernizáció demokratikus és decentralizált is legyen, és végső soron szavatolja minden ágazat interdiszciplináris összehangoltságát. Semmi ne menjen szembe vagy más irányba (még a sport, a futball se!), mint amerre az ország fősodra halad. Utóbbihoz, mintaképpen: független, gondos mérleg (átvilágítás, auditálás) készüljön a presztízsberuházások, más esztelen „megújítások, átalakítások” sorsáról. A visszaállítás reális esélyének a hiányában jöjjön az átmeneti vagy végleges, bár feljavított (az állam-reformba illeszkedő) működtetés annak elvszerű, takarékos válfajaiból. Megerősítő ismétlés: látszódj báránynak, de legyél belül oroszlán, azok között, akik oroszlánként tetszelegnek, de belül birkák! Zárásul néhány szemléltető kép:

Intelem 1.

"MINDEN NEMZETNEK OLYAN KORMÁNYA VAN, AMINŐT MEGÉRDEMEL.
HA VALAMI OKNÁL FOGVA OSTOBA, VAGY KOMISZ EMBEREK ÜLNEK EGY BÖLCS
ÉS BECSÜLETES NÉP NYAKÁRA, AKKOR A NÉP AZOKAT A SILÁNY FICKÓKAT
MINÉL HAMARABB A POKOL FENÉKÉRE KÜLDI.
DE, HA EGY HITVÁNY KORMÁNY HUZAMOSAN MEGMARAD A HELYÉN, AKKOR
BIZONYOS, HOGY A NEMZETBEN VAN A HIBA.
AKKOR AZ ALJAS, VAGY MŰVELETLEN."

"A MAGYAR SZÓ MÉG NEM MAGYAR ÉRZÉS, AZ EMBER, MERT MAGYAR, MÉG
NEM ERÉNYES EMBER, ÉS A HAZAFISÁG KÖNTÖSÉBEN JÁRÓ MÉG KORÁNTSEM
HAZAFI. S HÁNY ILY KÜLMÁZOS DOLGOZIK A HAZA MEGGYILKOLÁSÁN..."
" SOKAN AZT GONDOLJÁK; MAGYARORSZÁG - VOLT - ÉN AZT SZERETNÉM HINNI: LESZ!"

gróf Széchenyi István.

(1791 - 1860)

Intelem 2.

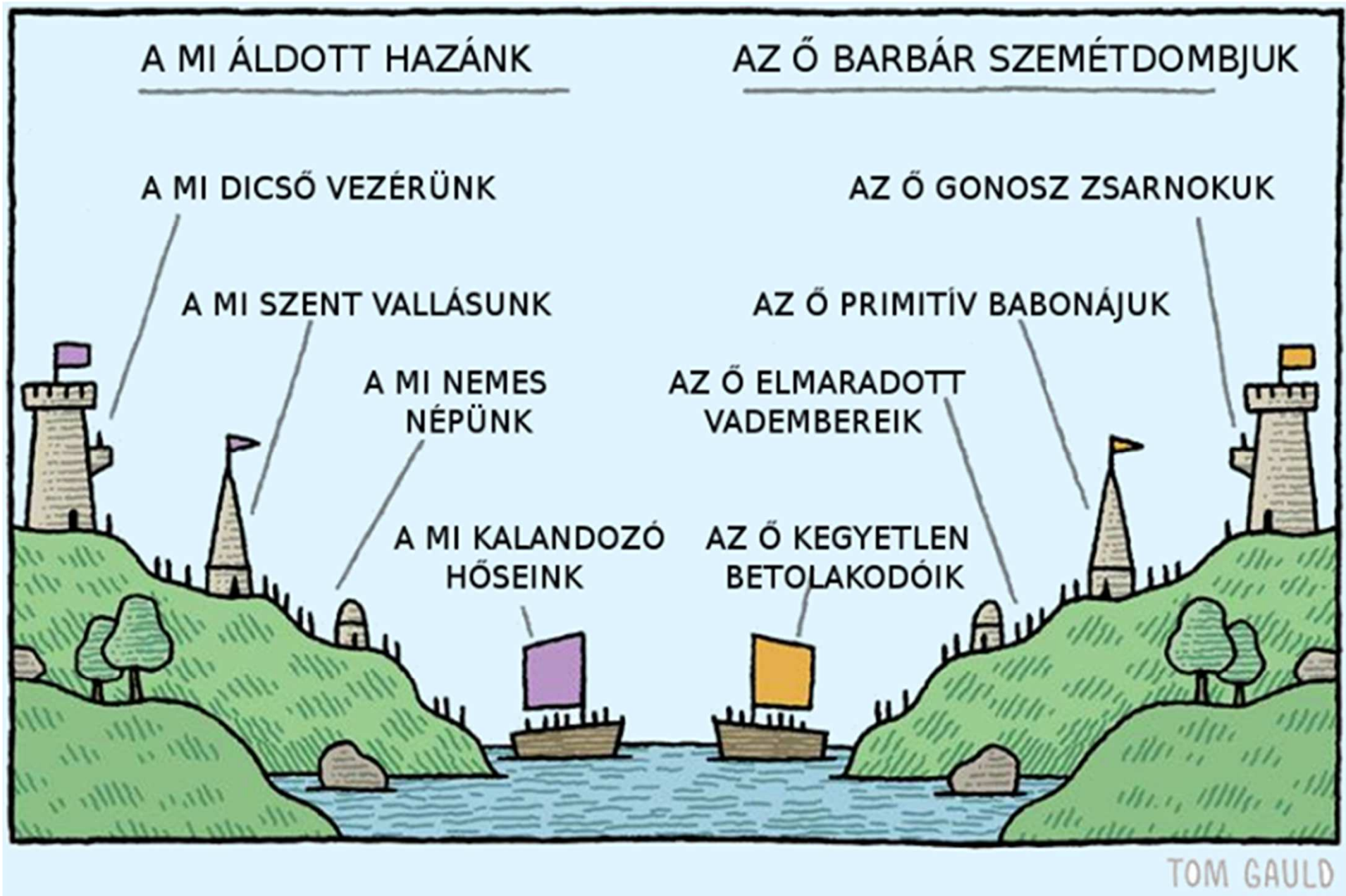

**„ Akkor lehet sikeres Magyarország, ha ember
és ember között
nem a származás, nem a világnézet,
nem a vallás, nem a pártállás,
hanem a tudás, a tehetség, a munka
tehet csak különbséget!”**

Szent-Györgyi Albert

Örökös műhiba: mások; bezzeg mi

Szó szót követ, aztán meg....

**Pusztán annyit kérek, engem
ne oktatgassanak ki demokráciáról azok,
akik végigszolgálták a diktatúrát,
és az oroszok szekerét tolták.**

Orbán Viktor

(Nógrád Megyei Hírlap, 1996. szeptember 28.)

Szájból feneket; ez volna az erőcultusz?

Mire számíton az a rendszer, amely nem áll szóba más nézeteket valló szervezetekkel?

Viktor 25 éve elmondta:

"Az a politikai rendszer, amely nem hajlandó tárgyalni, ami nem hajlandó a társadalom megszerveződő erőivel tárgyalni, az csak önmagának tehet szemrehányást, ha később rálőnek!"

Vajon most mit gondol az egyeztetésekről és a társadalom megszerveződő erőiről?

Huncut, aki a hírhedt viccre gondol

CNN szalagcím: "The most annoying asshole in Europe" (Európa legbosszantóbb seggfeje, Richard Quest műsorában) Volt-e már magyar politikus, külföldön ilyen titulussal felcímkezve?

Populizmus: kiszolgálás. Kenyér helyett cirkusz

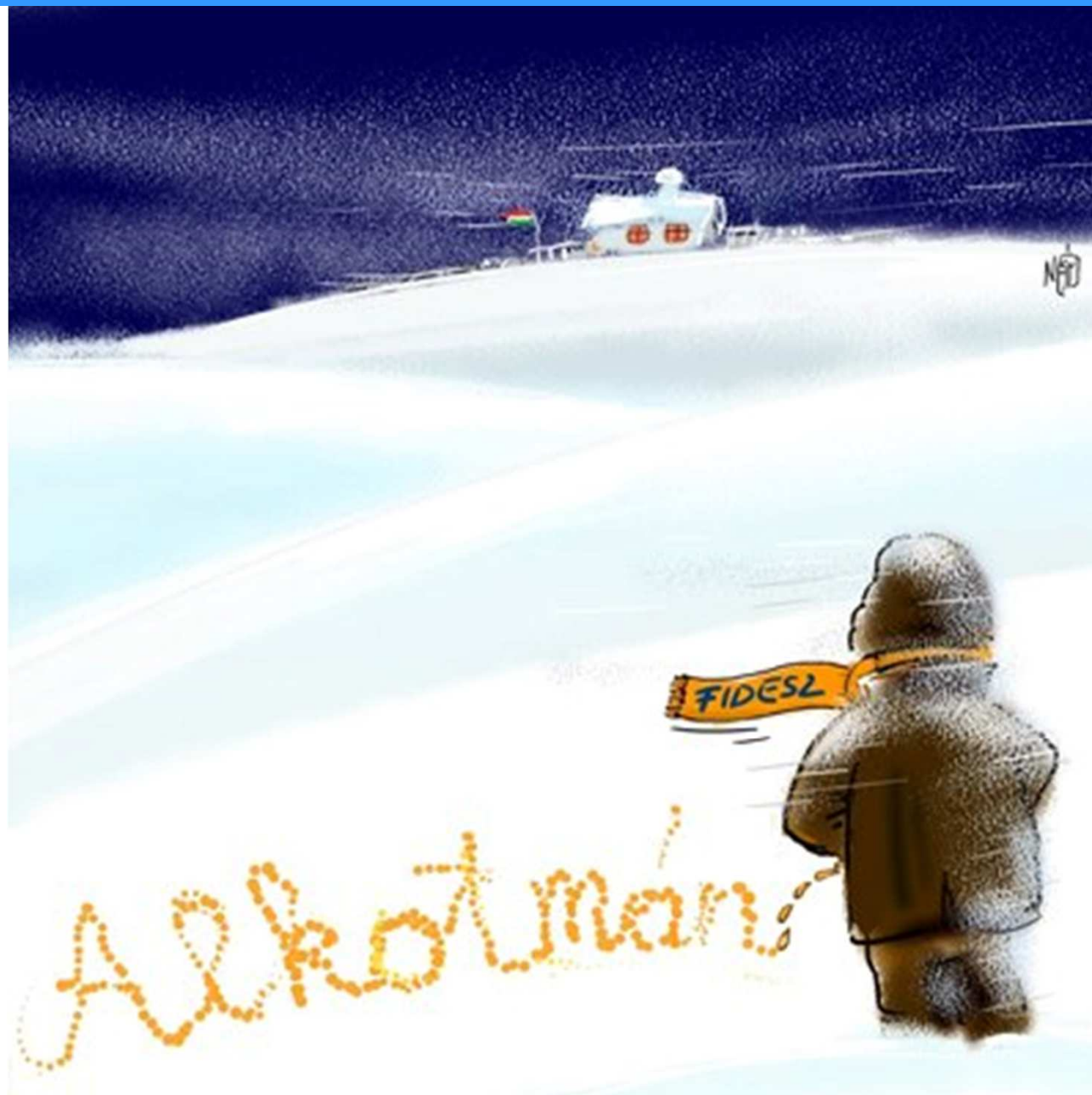

Vízió: hol a határ?

Gránitszilárdság, mestermű két kézzel

Rossz belegondolni, (fejben) követni

facebook/valodidemokraciatmost

*“Sose feledjük el,
hogy minden, amit
Hitler tett, ott és akkor
legális volt.”*

Martin Luther King

fordította: **VDM!**

Pártlogó nem számít, amúgy mi nem világos ebben?

**Senki se változtathassa
meg visszamenőlegesen
a törvényeket!**

Tényleg, csaknem összemérhető

Leesett már: kinek, minek

**MIT KERESNEK EZEK
MÁR MEGINT?**

Négykezes

A képébe nevettünk, aztán..

A KOMMUNIZMUS 7 CSODÁJA

1. MINDENKINEK VOLT MUNKÁJA.
2. BÁR MINDENKINEK VOLT MUNKÁJA,
SENKI SEM CSINÁLT SEMMIT.
3. BÁR SENKI SEM CSINÁLT SEMMIT, A
TERVET 100% FÖLÖTT
TELJESÍTETTÉK.
4. BÁR A TERVET 100% FÖLÖTT
TELJESÍTETTÉK, MÉGSEM LEHETETT
SEMMIT KAPNI.
5. BÁR NEM LEHETETT SEMMIT KAPNI,
MINDENKINEK MEGVOLT MINDENE.
6. BÁR MINDENKINEK MEGVOLT
MINDENE, MÉGIS MINDENKI LOPOTT.
7. BÁR MINDENKI LOPOTT, MÉGSEM
HIÁNYZOTT SOHA SEMMI.

A sodródás rossz végkifejlete lehet?!

A FASIZMUS 14 RÉMISZTŐ ELŐJELE:

- Egyre fokozódó nacionalizmus
- Az emberi jogok eltiprása
- Ellenségkép kialakítása
- A karhatalom megerősítése
- A média kontrollja
- A nemzetbiztonság iránti vonzalom
- Az egyház és az állam összeolvadása
- A nagyvállalati érdekek védelme
- A munkavállalói jogok semmibevétele
- Az értelmiség és a művészetek megvetése
- Szexizmus és a kisebbségek iránti gyűlölet
- A bűnüldözés és a fegyelem iránti vágy
- A korrupció és a haveri összefonódások
- Választási csalás

Egy polgár meglátása

„A kommunizmus tragédia,
de az igazi ellenfél mindig a
nemzeti jelmezbe öltöztetett,
képmutató, kapzsi
jobboldal.”

Márai Sándor: Napló

A kommunikációba minden belefér?

“Nem osztjuk azt a véleményt, ami a balliberális oldalon megfogalmazódik, hogy Észak-Amerikából behurcolt özönnövény lenne az akác.”

Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter

"Az Észak-Amerikából származó idegenhonos akác természetvédelmi és ökológiai szempontból nagy kockázatokat mutató inváziós fafaj. Teljes kiirtása azonban az országból gazdasági haszna miatt nem kívánatos és gyakorlatban nem is lehetséges."

Az MTA Ökológiai Kutatóközpontja

Bár csak viccnek szánta volna; Sir W.

**„A legjobb érv
a demokrácia ellen
egy ötperces beszélgetés
egy átlagos szavazóval.”**

Sir Winston Churchill

http://hu.wikiquote.org/wiki/Sir_Winston_Churchill

Tudni, merni, tenni

*Hogy mit kell tenni,
azt sokan tudják.
Hogy hogyan kell tenni,
az kevés embert érdekel.
S még ennél is kevesebb az,
aki meg is meri tenni.*

Sri Chinmoy

Rekonstrukcióóóóó?!

**FIAM, EZEBŐL KELLENE EGY
DISZNÓT ÖSSZERAKNI.**

Az Alaptörvény nem alkotmány, a NER szolgálati szabályzata vagy egy despota pátense csupán

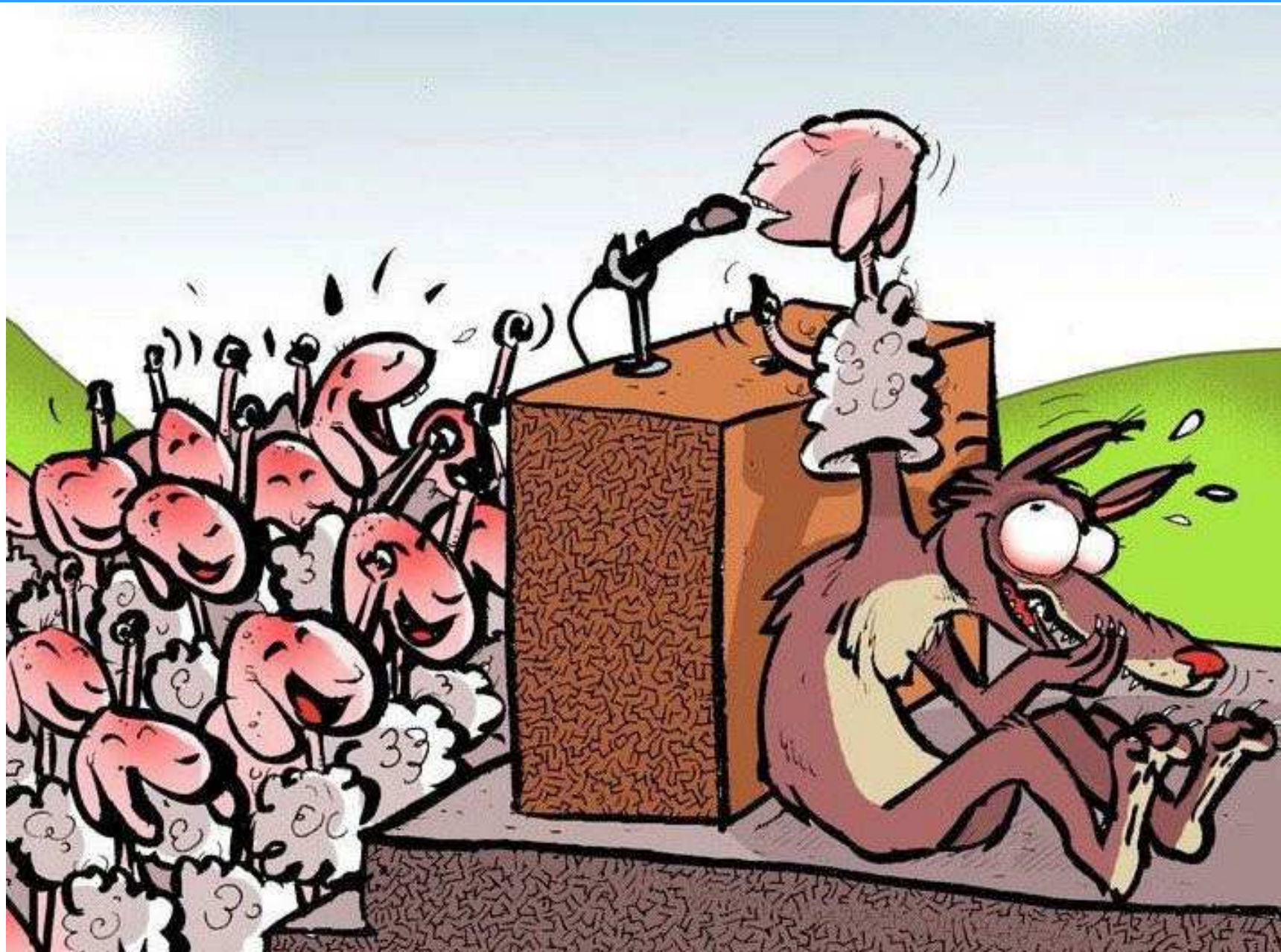

Szimpla kakasviadal minden?

Mindig így lesz? Szabadságszerető nép?

Csak akarni kell?!

**DE ANYAAA, ÉN NEM AKAROK
FOCISTA LENNI!!**

**TUDOM, ÉDESEM, DE EBBEN AZ ORSZÁGBAN
CSAK ÍGY LEHET ÉRVÉNYESÜLNI**

Ilyen lesz majd a felszabadító rúgás?

Katonás, bizarr szemléltetés

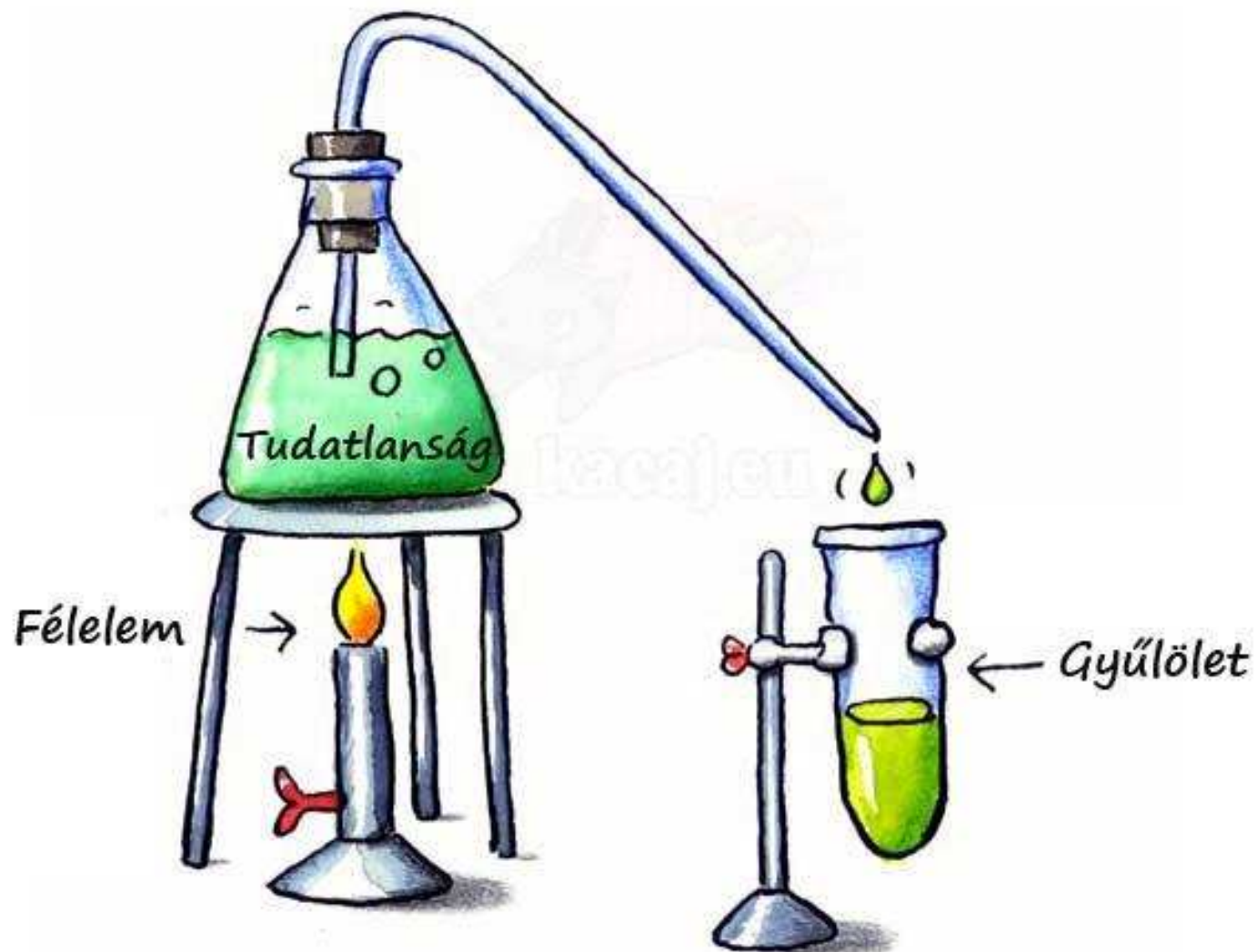

Szakadék

Kinek a szakadéka? Folytonos kampány-üzemmmód. Egyke balra el?

Gyúelegy: a szélsőség lényege

Egyéni indítvány, vastagbőr, bakugrás,
közjogi remekmű(vek)

Az egyesült széthúzás nemzete

Tréfa: az angol ülve gondolkodik, a francia állva, az amerikai asztra tett lábbal, az orosz betárazva, az indiai jógázva, a magyar meg utána (post festa).
Igaz?!

***"Ha mindig igazat mondasz,
semmire sem kell emlékezned."
(Mark Twain)***

Személyre szabott álmokapitalizmus?

Fogják a fejüket külföldi barátaink, szövetségeseink. Az Unió lényege rendül(het) meg, ha Münchhausen báró, a szőnyegen repülő fundamentalista, a határtalan hittérítő, a szómágus, a cseles középjátékos, az irredenta győzhet. A lódításra (hódításra) épülő szisztémában semmi sem biztos, és kevés a nyertes. **Nem csak szankcionálás lehet a szembenállás következménye: *simán lecsúsztathatják Európa jobb felének térképéről a renitens országo(ka)t.*** **Gyilkos poén valós közjogi bázisról: 89-es alkotmány: Magyarország gazdasága olyan piacgazdaság, amelyben a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú és egyenlő védelemben részesül.** **Alaptörvény:0.** **Államkapitalizmus=álmokapitalizmus.** **Polip, maffia: a tudományos igényű és értékű levezetés, definíció nem túlzás.**

Alázat

“Az a baj a világgal, hogy a hülyék mindenben holtbiztosak, az okosak meg tele vannak kételyekkel.”

Bertrand Russell

